

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

111979

GÖÇ VE SOSYAL BÜTÜNLEŞME
(AKARCA KÖYÜ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Muhammet KAYA

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM VE YEREL YEREL
YÖNETİMLER BAKANLIĞI

111979

Enstitü Ana Bilim Dalı: SOSYOLOJİ

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Musa TAŞDELEN

Ocak - 2001

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

GÖÇ VE SOSYAL BÜTÜNLEŞME
(AKARCA KÖYÜ ÖRNEĞİ)

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Muhammet KAYA

Enstitü Ana Bilim Dalı : SOSYOLOJİ

Bu tez .../.../... tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Mustafa KAYA
Jüri Başkanı

Yardımcı Doçent Dr. Mehmet ÖLMEZ

Jüri Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Talip TUZTAŞ

Jüri Üyesi

ÖNSÖZ

Toplumlar, göç olgusu ile her zaman karşı karşıya kalmışlardır ve günümüzde de kalmaktadırlar. Göç, bir çok nedenleri olan bir olgudur ve toplumlarda bir takım sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Göçün nedenleri, toplumların iç yapılarından ve uluslararası ilişkilerden kaynaklanabilmektedir.

Devletler, göç olayları karşısında gerekli planlamaları yapmalı, toplumların yapısına yansıtacak olan zararları en aza indirmeli, göç eden kişi ve grupların toplumun istikrarını bozmayacak şekilde istihdam edilmelerini ve yerleşmelerini sağlayacak politikalar geliştirmelidirler.

Göç hareketleri, toplumsal yapının yeniden yapılanmasına ve inşa edilmesine yol açmaktadır. Yeni oluşan toplumsal yapı da toplumsal dayanışmanın gerçekleştirilmesi ve sosyal bütünleşme düzeyinin artırılması izlenecek olan rasyonel politikalara bağlıdır.

Göç ve sosyal bütünleşme ile ilgili sorunları gerek Osmanlı Devleti gerek Türkiye yoğun bir şekilde yaşamışlardır. Tarihimizin mübadelelerle dolu olması bunun en somut göstergesidir. Göç konusunu özellikle Türkiye tarihi açısından ele almak, ülkemizde yaşanan ve yaşanmakta olan göçe bağlı sosyal sorunları irdelemek amacıyla bu yüksek lisans tez konusunu seçmiş bulunuyoruz.

Bir çok sosyal sorunumuzun çözümüne ışık tutacağı görüşü ile bu tezi araştırma konusu edinmemi öneren Ar.Gör.Cemal EROĞLU'na, tez konusuna son şeklini veren ve yardımlarını hiç bir zaman esirgemeyen Prof. Dr. Musa TAŞDELEN'e, anketlerimin değerlendirilmesini yapmamda yardımcı olan Doç. Dr. Yılmaz ÖZKAN'a, ayrıca yüksek lisans öğrenimim sırasında kendilerinden istifade ettiğim hocalarım Doç. Dr. Ali Rıza ABAY, Doç. Dr. M.Sait DOĞAN ve Yard. Doç. Dr. Selahattin ÖZYURT'a, tezi hazırlamamda fedakarlıkta bulunarak bana yardımcı olan öğretmen arkadaşım Çetin GUR'e ve burada isimlerini zikredemediğim ve yardımlarını gördüğüm bütün arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER	II
TABLolar LİSTESİ.....	IV
ÖZET.....	VI
SUMMARY.....	VII
GİRİŞ.....	1
1.GÖÇ KONUSUNA GENEL BAKIŞ.....	3
1.1.Göçün Tanımı.....	3
1.2.Göç Çeşitleri.....	4
1.3.Türkler'de Göç.....	5
1.4.Türk Göçlerinin Sebepleri.....	6
1.5.Türk Göçlerinin Yönleri Ve Dönemleri.....	7
1.5.1.Millattan Önceki Türk Göçleri.....	7
1.5.2.Millattan Sonraki Türk Göçleri.....	8
1.6.Türk Göçlerinin Oluşum Şekli.....	9
1.7.Anadolu'daki Proto-Türkler Tartışması.....	10
1.8.Anadolunun Türkleşmesi Ve Selçuklular Dönemi.....	13
1.9.Beylikler Döneminde Anadolu.....	17
1.10.Osmanlılar Döneminde Türkleşme Hareketleri Ve Göç.....	20
1.10.1.Osmanlılar Döneminde Anadolu'ya Yapılan Göçler.....	23
1.10.2.Osmanlılar Döneminde Dışarıya Yapılan Göçler.....	26
1.11.Cumhuriyet Döneminde Yapılan Göçler.....	26
1.11.1.Cumhuriyet Döneminde Yapılan Dış Göçler.....	27
1.11.2. Cumhuriyet Döneminde Yapılan İç Göçler.....	29
2.SOSYAL BÜTÜNLEŞME KONUSUNA GENEL BAKIŞ.....	31
2.1.Sosyal Bütünleşmenin Tanımı.....	31
2.2.Sosyal Bütünleşme Şekilleri.....	32
2.2.1.Yersel Bitişiklikten Doğan Bütünleşme.....	33
2.2.2.Dış Baskıdan Doğan Bütünleşme.....	33
2.2.3.Otoriteye Dayalı Bütünleşme.....	33

2.2.4.Fonksiyonel Bütünleşme.....	34
2.2.5.Manevi Değerler Etrafında Bütünleşme.....	35
2.3.Sosyal Bütünleştirme (Asimilasyon)	36
3.SOSYAL BÜTÜNLEŞME İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR.....	38
3.1.Kültür.....	38
3.2.Toplumsal Yapı.....	43
3.3.Sosyal Tabakalaşma Ve Sosyal Hareketlilik.....	44
3.4.Sosyal Değişme.....	47
4.AKARCA KÖYÜ'NDEKİ GÖÇ VE SOSYAL BÜTÜNLEŞME DÜZEYİNE YÖNELİK ALAN ARAŞTIRMASI.....	50
4.1.Problemin Tanımı.....	50
4.2.Araştırmanın Konusu	51
4.3.Araştırmanın Amacı.....	52
4.4.Araştırmanın Önemi.....	52
4.5.Hipotezler.....	53
4.5.1.Ana Hipotezler.....	53
4.5.2.Alt Hipotezler.....	54
4.6.Sınırlılıklar.....	54
4.7.Sayıtlar.....	54
4.8.Araştırmada Uygulanan Yöntem Ve Teknikler.....	55
5.AKARCA KÖYÜ'NDE GÖÇ,SOSYAL YAPI VE SOSYAL BÜTÜNLEŞME DURUMU İLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR.....	56
5.1.Akarca Köyü'nün Tarihçesi.....	56
5.2.Araştırmanın Bulgu Ve Yorumları.....	57
5.2.1.Göç İle İlgili Bulgu Ve Yorumlar.....	57
5.2.2.Akarca Köyü'nün Sosyal Yapısı Ve Sosyal Bütünleşme Durumu.....	69
6.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	85
6.1.Sonuçlar.....	85
6.2.Öneriler.....	87
KAYNAKÇA.....	89
EK.ANKET FORMU.....	92
ÖZGEÇMİŞ.....	95

TABLolar LİSTESİ

Tablo 5.2.1.1.Ailenin ya da atalarının yurt dışından göç etme durumu	57
Tablo 5.2.1.2.Ailenin ya da atalarının yurt dışından geldikleri ülke durumu	58
Tablo 5.2.1.3.Ailesi ya da ataları yurt dışından göç edenlerin göç nedenleri durumu	59
Tablo 5.2.1.4.Ailesi ya da ataları yurt dışından göç edenlerin,göç ettiklerinde Müslüman olup olmadıkları durumu	60
Tablo 5.2.1.5.Ailenin ya da atalarının yurt içinden göç etme durumu.	60
Tablo 5.2.1.6.Ailesi ya da ataları yurt içinden göç edenlerin göç ettikleri bölgeler durumu	61
Tablo 5.2.1.7.Ailesi ya da ataları yurt içinden göç edenlerin,göç etme nedenleri durumu.	62
Tablo 5.2.1.8.Ailesi ya da atalarının göç ettiği bölgeden Akarca Köyü'ne göçün devam edip etmediği durumu	63
Tablo 5.2.1.9.Günümüzde Akarca Köyü'ne nereden göç edildiği durumu	64
Tablo 5.2.1.10.Göç için Akarca Köyü'nün neden tercih edildiği durumu	65
Tablo 5.2.1.11.Köy halkının geldikleri yöreye gidip gelmeme durumu	66
Tablo 5.2.1.12.Atalarının ya da kendilerinin doğduğu bölgeye dönüp dönmeme durumu.	67
Tablo 5.2.1.13.Köy halkı Akarca Köyü'ne geldiklerine pişman olup olmama durumu.	68
Tablo 5.2.2.1.Köy halkının kendini Akarca Köyü'nün yerlisi olarak hissetmesi durumu.	69
Tablo 5.2.2.2.Akarca Köyü halkının ekonomik durumu.	70
Tablo 5.2.2.3.Aile reislerinin meslek durumu.	71
Tablo 5.2.2.4.Oturulan evin mülkiyet durumu.	72
Tablo 5.2.2.5.Ailenin kaç dönüm toprağı olduğu durumu.	72
Tablo 5.2.2.6.Ailenin traktörü olup olmadığı durumu.	73
Tablo 5.2.2.7.Devlet kurumlarının veya diğer kurum ve kuruluşların köy halkına ayırım yapıp yapmadığı durumu	74
Tablo 5.2.2.8.Köy halkının kendilerini Akarca Köyü'nde yabancı hissedip hissetmeme durumu.	75
Tablo 5.2.2.9.Köy halkının hangi dine mensup olduğu durumu.	75
Tablo 5.2.2.10.Köy halkının dini bayramlarda tüm komşularla ayırım yapmadan bayramlaşma durumu.	76
Tablo 5.2.2.11.Ayırım yapmaksızın zekat-fitre verilip verilmediği durumu.	77

Tablo 5.2.2.12.Köydeki tören ve kutlamalara katılma durumu.....	77
Tablo 5.2.2.13.Köy halkı hıdrellez,bahar bayramı ve aşure günü gibi geleneksel etkinliklere katılma durumu.	78
Tablo 5.2.2.14.Milli bayramların köy halkına heyecan verip vermediği durumu.....	79
Tablo 5.2.2.15.Çocukların dışarıda oyun oynarken dışlanıp dışlanmama durumu.	79
Tablo 5.2.2.16.Köydeki düğün,sünnet,mevlit gibi cemiyetlere katılıp katılmama durumu.	80
Tablo 5.2.2.17.Çocukların evlendirilmesinde kültürel ayırım yapılıp yapılmadığı durumu.	81
Tablo 5.2.2.18.Ailede farklı etnik kökenli gelin olup olmadığı durumu.	81
Tablo 5.2.2.19.Köy halkının kullandığı dil durumu.	82
Tablo 5.2.2.20.Kendilerini Türk ve Müslüman olarak kabul etme durumu.	83
Tablo 5.2.2.21. Yaşanılan topraklara vatan duygusu ile bağlı olup olmama durumu.....	84

ÖZET

Bu araştırma, insanlık tarihi boyunca insan topluluklarının ve toplumların hayatında yer alan ve günümüzde de toplumların hayatından çıkmayan ve etkilerini sürdürmekte olan göç olgusunu ve göçe bağlı olarak sosyal bütünleşme konusunu incelemeyi, böylece bu alanla ilgili literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Göç, insanlık tarihi kadar eski bir olgudur. Toplumların hayatında her dönemde yer almış ve buna bağlı olarak toplumların kültürlerini de yakından etkilemiş ve etkilemektedir. Çünkü göç hareketleri, toplumların sosyal yapılarının önemli ölçüde değişmesine ve yeniden inşa edilmesine yol açmaktadır.

Göç hareketlerinin toplumların yapılarını etkilemesi, sosyal bütünleşme sorununu ortaya çıkarmaktadır. Farklı kültürlere mensup topluluklar, göç sonucunda bir araya geldikleri zaman bütünleşerek yeni bir kültür ortaya çıkarırlar. Sosyal bütünleşme düzeyinin yüksek olması, yeni oluşan kültürün sağlam temeller üzerine oturmasına neden olmaktadır.

Bu araştırma, özellikle Türklerin tarih içinde yapmış oldukları önemli göç hareketlerini ortaya koymakta ve günümüz Türkiye'sin deki göç gerçeğini açıklama amacındadır.

Araştırma, konu ile ilgili literatür taraması ve Akarca Köyü'ne yönelik anket uygulaması şeklindedir. Akarca Köyü yurt dışından ve yurt içinden yapılan göçler sonucunda bir yerleşim birimi olmuştur. Sosyal bütünleşme düzeyini de yüksek oranda gerçekleştirdiği için göç ve sosyal bütünleşme konusunda örnek teşkil etmektedir. Akarca Köyü'ne uyguladığımız anket sonucu elde edilen veriler yüzdeler halinde değerlendirilmiş ve tablolarda gösterilmiştir.

Araştırma, göçler sonucunda oluşan Akarca Köyü'nde yüksek oranda gerçekleşen sosyal bütünleşme düzeyini ölçmemizi sağlayıp ortaya koyduğundan bu alana ve özellikle milli birlik ve beraberliğimize katkı sağlayabilir.

SUMMARY

This research has been aiming to examine immigration fact and the subject of social integration depending on immigration that exists and doesn't get out of the life of communities during the humanity history. And also aiming to contribute to the literature regarding this field.

Immigration is an event as old as humanity history. It had existed in the life of communities in every term. So it had affected and has been affecting cultures of societies. Because immigration movements have been importantly changing social structure of the societies and helping to be built again

As immigration movements have affected structure of societies, social integration problem has appeared. When the communities belonging to different cultures come together as a result of immigration, they create a new culture by integrating. If the level of social integration is high, new created culture has been built very strongly.

This research has been examining important immigration movements that Turks have done in history and trying to explain reality of immigration in Today's Turkey.

This research includes literature search regarding the topic and public survey about the village Akarca. It had been a settlement because of immigrations that are come from abroad and domestic. Since it has highly managed to the level of social integration, the village Akarca has been shown as a sample regarding immigration and social integration . Data, found the result of public survey that we applied to the village, was evaluated as percentage and shown at diagram .

The research may contribute to this field especially national unity and cooperation, because it helps to measure the level of social integration that highly comes true in the village Akarca with immigrations.

GİRİŞ

1683 yılında başlayan ve Osmanlı ordularının yenilgisi ile sonuçlanan II. Viyana kuşatması ve buna bağlı olarak imzalanan Karlofça Antlaşması, Osmanlı İmparatorluğu açısından son derece önemli bir dönemin başlangıcı olmuştur. Karlofça Antlaşmasından sonra Osmanlı İmparatorluğu parçalanma ve dağılma süreçlerini yaşamıştır. Bu gelişmelere bağlı olarak da Osmanlı Devleti sürekli toprak kaybetmiş ve Anadolu'ya çekilmiştir.

Bu tarihi gelişmelere paralel olarak, kaybedilen topraklardaki Türk ve Müslüman teba'da yoğun bir şekilde Anadolu'ya göç etmek zorunda kalmış ve böylece sıkıntı dolu yıllar yaşanmıştır. Avrupa'da önemli göç ve göçmen sorunlarının ilk olarak Osmanlı Devleti'nde yaşanmış olması bunun en önemli göstergesidir.

Araştırmamızın uygulama bölümünü oluşturan Akarca Köyü'de bu göçler sonucunda bir yerleşim birimi haline gelmiştir. Köy, Kafkas göçmenleri olan Çerkezler tarafından kurulmuştur. Daha sonra Yugoslavya ve Bulgaristan'dan da yoğun göç hareketleri olmuştur. Böylece Kafkasya, Yugoslavya ve Bulgaristan göçmenleri köyün temelini oluşturmuşlardır. Yurt içinden ise özellikle Karadeniz Bölgesi'nden Akarca Köyü'ne göç hareketleri olmuş ve bu göçler özellikle 1970'den sonra artarak devam etmiştir.

Akarca Köyü'nün bu şekilde bir yerleşim birimi olmasına bağlı olarak yeni bir sosyal yapı ortaya çıkmıştır. Sosyal yapının sağlam olması, sosyal bütünleşme düzeyinin yüksek olmasına bağlıdır. Akarca Köyü'ne baktığımız zaman görünen en önemli özellik, dini etnik kimlik, ortak kültürel doku ve bir millet olabilmenin gerçekleşmiş olmasıdır. Böylece sosyal bütünleşme düzeyinin Akarca Köyü'nde yüksek olduğunu görmekteyiz. Bu yönü ile Akarca Köyü, toplumumuz açısından çok önemli bir örnek teşkil etmektedir. Çünkü, aynı sosyal bütünleşme düzeyi Türkiye genelinde sağlandığı takdirde, toplumumuzun geleceği açısından önemli bir mesafe almış olacağız.

Araştırmamız altı bölümden oluşmaktadır. Teorik bölümün temelini göç ve sosyal bütünleşme konuları oluşturmaktadır.

Birinci bölümde göç olgusu açıklanmakta, Türklerde (özellikle Selçuklular, beylikler ve Osmanlı dönemlerinde) göç hareketleri ve bölümün sonunda da Türkiye döneminde ki göç olayları ele alınmaktadır.

İkinci bölümde; sosyal bütünleşme, sosyal bütünleşme şekilleri ve sosyal bütünleştirme (asimilasyon) kavramlarının açıklamaları yer almaktadır.

Üçüncü bölümde ise sosyal bütünleşme ile ilgili temel kavramlar (kültür, toplumsal yapı, sosyal tabakalaşma ve sosyal hareketlilik, sosyal değişme) açıklanmaktadır.

Dördüncü bölümde araştırma probleminin tanımı, kapsamı, amacı, önemi, sınırlılıkları ve yöntemleri yer almaktadır.

Beşinci bölümde Akarca Köyü 'nün tarihçesi, sosyal yapısı ve sosyal bütünleşme durumu ile ilgili bilgileri içeren tablolar yer almaktadır.

Altıncı bölümde ise araştırma sonucunun bulguları ile literatür bilgileri karşılaştırılarak sonuçlar ve sonuçlara bağlı olarak öneriler bulunmaktadır.

Sonuç olarak bu araştırma, göç ve sosyal bütünleşme ile ilgili literatür taraması ve Akarca Köyü örneğini içeren alan araştırması şeklinde gerçekleştirilmiştir.

I.BÖLÜM

GÖÇ KONUSUNA GENEL BAKIŞ

Göç olgusu insanlık tarihi boyunca toplumların hayatında her zaman yer almıştır. İlk çağdan günümüze göç varlığını sürdüren ve günümüzde de varlığını sürdüren bir olgudur.

Bir çok toplum siyasi, ekonomik, coğrafi vb. nedenlerden dolayı göç etmek zorunda kalmıştır. Göç sonucunda bir çok yeni uygarlığın kurulduğu gözlenmiştir. Anadolu'da kurulan Türk - İslam uygarlığı da bunlardan biridir.

Göç, bir toplumsal olgu olarak farklı nedenlere dayalı ve farklı tiplerde her zaman var olagelmıştır.

1.1. Göçün Tanımı

Göçü "bir yerleşim biriminden, gruptan yada belli bir siyasi sınırı olan toprak parçasından başka bir birime doğru, kısmen sürekli birey veya kitle hareketi" olarak tarif etmek mümkündür. (Demir-Acar, 1997: 97)

Başka bir tanıma göre ise göç, kişilerin hayatlarının gelecekteki kısmının tamamını veya bir parçasını geçirmek üzere, tamamen yahut geçici bir süre için bir iskan ünitesinden (Şehir, köy gibi) diğerine yerleşmek kaydıyla yaptıkları coğrafi yer değiştirme olayıdır. (Akkayan, 1979: 21)

Akkayan'a göre göç toplumun siyasi, sosyal, kültürel, ekonomik vb. tüm bünyesi ile yakından ilişkili ve etkileyici bir olaydır. Çok yönlü bir karaktere sahip oluşu nedeni ile Antropologlardan sosyologlara, plancılardan idarecilere kadar herkesin ilgisini çeken bir konudur.

Akkayan'ın açıklamalarından da anlaşıldığı gibi göç insan ve toplum bilimlerine (tarih, antropoloji, sosyoloji, ekonomi, siyaset vb.) konu olan çok yönlü bir olgudur.

İnsanlık tarihi boyunca toplumlar ve insan toplulukları göç hareketlerinde bulunmuşlardır. Yeryüzünde göç hareketliliğine katılmayan toplum hemen hemen yok gibidir. Fakat tarihi süreç içinde göçlerin niteliği sürekli olarak değişmiştir. Toplumlar ilk çağlarda daha ziyade coğrafi nedenlerden, orta çağdan günümüze ise kültürel, siyasi, ekonomik vb. nedenlerden dolayı göç olayları yaşamış ve yaşamaktadırlar.

1.2. Göç Çeşitleri

Toplumların yada bireylerin göç etmelerinin bir çok nedenleri vardır. Bu nedenlerden dolayı göç, çeşitli şekillerde görülmektedir. Fakat biz konumuz itibariyle klasik göç gruplamasına baş vuracağız. Klasik anlamda göç ikiye ayrılır;

- a) İç Göçler
- b) Dış Göçler

İç göçler bir ülkenin milli sınırları içinde, dış göçlerde ülkelerin milli sınırlarını aşarak (Her iki yönde de olabilir, milli sınırların içinden dışarıya veya dışından içine doğru) yapılan nüfus hareketleridir. (Akkayan , 1979: 23)

Göç olayı iskan birimleri arasında olmaktadır. İskan birimi olarak yapılan ayırım genellikle köy - kent şeklinde ikili bir tasniftir. Buradan hareketle göç olayının yönünü dört tip olarak saptayabiliriz.

- a) Köyden - Kente Göç
- b) Kentten - Kente Göç
- c) Kentten - Köye Göç
- d) Köyden - Köye Göç

Bu gün bu tip göçlerin hepsi ülkemizde hacim itibariyle büyük değişiklik göstermekle birlikte görülmektedir. (Akkayan, 1979: 24-25)

Ülkemizin sosyal, siyasi ve ekonomik yapısına bağlı olarak bir çok göç tipi görülebilmektedir. Gerek ekonomik nedenler, gerek sosyal nedenler (eğitim vb.) yada siyasi nedenlerden (yurt dışındaki soydaşlarımızın göçe zorlanması gibi) dolayı ülkemiz yoğun bir şekilde göç olaylarına sahne olmaktadır.

1.3. Türkler 'de Göç

İlk çağdan günümüze göç, Türk toplumlarının hayatlarında sürekli olarak yer almış ve onları dinamik bir topluluk konumuna getirmiştir. Türkler ilk çağdan günümüze çeşitli nedenlerden dolayı sürekli göç hareketlerinde bulunmuşlardır.

Tüm diğer milletler gibi Türk kavimleri de kaldıkları ülkelerin yer sahipliğine göç olgusu sayesinde kavuşmuşlardır. Türklerin ata sözlerinden biri olan "Hareket - Bereket" bu milletin simgesi de olmuştur. Eski Türk ana yurdunun coğrafi sınırını belirleyen daha dar bir bölgenin tayini meşguldür, çünkü Türkler daha ilk zamanlardan itibaren geniş bir coğrafyaya yayılmış ve kültürlerini uzaklara kadar götürmüşlerdir. (Tufan, 1989: 927)

Türkler, dünyadaki önemli göç olaylarının en önemli aktörü olmuşlardır. Öyle ki "dördüncü yüzyıl ortalarında Ural ve Volga nehirleri arasında bulunan Balamir idaresindeki Hunlar batıya doğru yönelerek önlerine çıkan ilk kavim olan Ostrogotlar'a üstünlük sağlayarak itaat altına aldılar (374). Hun taarruzu karşısında Vizigotlar'da batıya doğru yöneldiler (375). Hunlar, Avrupa içlerinde ilerlerken, karşılarına çıkan kavimlerin bir kısmını yönetimleri altına aldılar. Bir kısmını da yerlerinden oynattılar. Böylece Avrupa tarihinin geleneksel başlangıç noktasını teşkil eden Kavimler Göçü'ne neden oldular. (Merçil -Öden, 1996:39)

Türklerin en büyük aktörü oldukları Kavimler Göç 'ü çok önemli sonuçlar doğurmuş ve Türkleri tarih sahnesinde ön plana çıkarmıştır.

Böylece Türkler, Avrupanın etnik yapısının yeniden belirlenmesinde, bir çok milletin coğrafi konumlarının değişmesinde ve en önemlisi sonuç itibariyle Roma; İmparatorluğu'nun yıkılmasına sebebiyet vererek bir çağın açılıp bir çağın kapanmasında çok önemli rol oynamışlardır. Türklerin tarih sahnesindeki önemi hiç azalmamış ve orta çağın kapanıp yeni çağın açılmasında da başlıca rolü oynamışlardır.

1.4. Türk Göçleri'nin Sebepleri

Yer yüzünde hiç bir millet durup dururken göç hareketine katılmamıştır. Çünkü göç, siyasal, sosyal, kültürel vb. bir çok sorunu da beraberinde getirir. Türklerde her hangi bir sebep olmadan göç hareketinde bulunmamışlardır. Çünkü Türkleri tarih boyunca göçe zorlayan oldukça önemli nedenler mevcuttur.

Milattan önceki devirlerde başlayıp milattan sonraki devirlerde de devam eden Türk göçlerinin başlıca sebepleri şunlardır;

- a) Orta Asya'nın iklim ve toprak koşulları yönünden tarım ve hayvancılığa elverişsiz hale gelmesi,
- b) Kuraklık ve aşırı soğuklar,
- c) Nüfusun hızla artması karşısında mevcut geçim kaynaklarının yetersiz hale gelmesi,
- d) Hayvan hastalıkları,
- e) Türk boyları arasındaki siyasi anlaşmazlıklar ve bunların yol açtığı savaşlar.
- f) Dış baskılar (Çin, Kitan ve Moğol baskıları),
- g) Yeni ülkeler fethetme ve yeni yurt kurma düşüncesi (Oğuz boylarının Anadolu'ya yaptıkları göçler gibi) (Kara, 1999; 19)

Görüldüğü gibi Orta Asya'dan başlayan ve bir çok önemli sonuçlara neden olan Türk göçlerinin coğrafi, ekonomik, siyasal vb. bir çok nedeni vardır. Türkler, yakan, yıkan

katliamlar yapan bir millet özelliği göstermemektedir. Moğollar gibi gittikleri yerleri yakan yıkan ve katliam yapan bir tutum içinde olmamışlar, gittikleri yerlere hoşgörü götürmüşlerdir.

1.5. Türk Göçleri'nin Yönleri ve Dönemleri

Orta Asya'dan yapılan göçler tek bir istikamette gerçekleşmemiş, kuzey, güney, doğu ve batı olmak üzere dört yönde gerçekleşmiştir.

Türk göçlerinin dönemlerini ikiye ayırabiliriz.

1.5.1.Milattan Önceki Türk Göçleri

M.Ö. 1700'den itibaren başlayan göçler, M.Ö. 1100 yıllarında daha da yoğunlaştı. Bu tarihte kalabalık Türk boyları Çin'in Kansu ve Ordos bölgelerine yayıldılar. Diğer bir topluluk ise İran üzerinden Mezopotamya ve Anadolu'ya kadar ilerlediler. Yakut ve Çuvaş'lar Sibiryaya doğru göç ettiler. Çuvaşlar daha sonra, batıya yönelerek Ural dağlarının güneyine yerleştiler. M.Ö. 1000 yılı başlarında bazı Türk boyları, Hindistan'ın İndus - Pençap bölgesine doğru yayılmaya başlamıştır. (Kara, 1999: 19)

Bu durum bize Türklerin yaklaşık 3700 yıllık bir göç tarihine sahip olduğunu göstermektedir. Yine bu uzun süre içinde Türk boyları bir çok bölgeye yerleşmişlerdir.

Dikkatimizi çeken bir diğer nokta Türklerin Anadolu'ya M.Ö. 1000 yıllarında ulaşmış olduklarıdır. Bu da bize Daha sonra ele alacağımız Proto - Türkler tezinin doğru olabileceğini göstermektedir.

1.5.2. Milattan Sonraki Türk Göçleri

Bu dönemde göçler, daha çok güneye ve batıya doğru yapılmıştır. Güneye yapılan Türk göçleri Çin'e yapılmıştır. Bunun sonucunda Türk - Çin mücadeleleri yaşanmıştır. Bilindiği gibi bu mücadelelere bağlı olarak Çinliler Türk istilalarını önlemek amacıyla binlerce metre uzunluğundaki Çin Seddi'ni inşa etmişlerdir.

Batıya yapılan göçler IV. yüzyılda başlayıp IX. Yüzyılın sonlarına kadar devam etti. Batıya göç edenlerin bir kısmı Hazar Denizi ve Karadeniz'in kuzeyinden geçerek, Orta Avrupa ve Balkan yarımadasına kadar geldiler ve buralarda güçlü devletler kurdular (Hunlar, Avarlar, Bulgarlar, Macarlar, Peçenekler, Kumanlar, Oğuzlar). Batıya gidenlerden diğer bir grup ise, Afganistan ve Kuzey Hindistan'a yerleşip Akhunlar Devleti'ni kurdular (Kara, 1999: 19-20).

Son olarak yapılan büyük göç ise XI. Yüzyılda başlayıp yüzlerce yıl süren Anadolu göçleridir. Bu dönemde kalabalık Oğuz boyları, Maveraünnehir'den yola çıkarak İran üzerinden geçip Anadolu'ya girmeye başladılar. Böylece Anadolu'nun Türkleşme süreci başlamış oldu.

Görüldüğü gibi M.S. yapılan göçler sonucunda gerek Avrupa ve Balkanlar, gerekse Anadolu yoğun Türk göçlerine maruz kalmıştır. Şimdi özellikle Avrupa ve Balkanlardaki Türk varlığına kısa bir göz atalım.

Tüm dünya bilim ansiklopedilerinin belirttiği gibi V. Yüzyılın ortalarına doğru Attila idaresindeki Hunlar'ın akınları ile gittikçe yoğunlaşan göç hareketleri neticesinde, Hunlar'ın ardınlar Oğurlar, Avarlar, Tuna Bulgarları, Bulaklar, Peçenekler, Oğuzlar, Kumanlar ve diğer Türk boyları Karadenizin kuzeyinden geçerek Avrupa ve Tuna'yı aşarak Balkanlar'a ulaştılar. (Tufan, 1989: 928)

Balkanların Türk akınlarına uğraması yalnız Yugoslavya, Romanya ve Bulgaristan'la sınırlı kalmamıştır. Yunanistan'da da Peçenekler'in varlığı gözümüze çarpmaktadır. Daha sonra Bizans'ın Anadolu'da Türklerle yaptığı mücadelelerde Peçenekler'i Türkler'e

karşı paralı asker olarak kullandıkları görülmüştür. Fakat tarihi belgeler bu savaşlarda soydaşları olan Selçuklular' a nasıl yardım ettiğini göstermektedir.

"Kedrenos, Zonanos ve diğer Bizans kaynaklarına göre 1048'den sonra Peçenekler'in Bizans ordusuna ücretli asker olarak alındıkları ve Selçuklular'a karşı Rumeli'den Anadolu'ya gönderildikleri bilinmektedir. Ancak, bunlardan İmparator Konstantinos Momomakhos'un emri ile Üsküdar yakasına geçirilen on beş bin kadar Peçenek atlısı böyle bir vazifeyi Türk kökenli soydaşlarına karşı kabul etmeyerek boğaz içindeki gemiler kasten batırıldığı için Başbuğ Katalan'ın idaresinde atları üstünde boğazı yüzerek Rumeli Sahili'ne çıkmışlar veTuna'ya 1050 yılında dönmüşler, daha sonra da 1071 Malazgirt muharebesinde Bizans ordusundaki bir kısım Peçenek kuvvetleri soydaşları Türk tarafına geçmişlerdir. Kan su olmaz derken Malazgirt zaferinden sonra bu Peçenekler orada kendilerine özgü köyünü kurmuşlar ki köyün adı Anadolu içinde Peçenek'tir." (Tufan, 1989: 932- 933)

Bu örnekte anlıyoruz ki Türkler Avrupa ve Balkanlar'a göç edip yerleştikleri gibi, bu bölgelerde oldukça fazla etkili olmuşlardır.

Kavimler göçü ile başlayan bu süreç, etkilerini günümüze kadar sürdürmüştür. Bu gün Bosna - Hersek, Yugoslavya, Batı Trakya ve Bulgaristan gibi bölgelerdeki etnik olaylar bu sürecin devamı niteliğindedir.

Anadolu'ya yapılan Türk göçleri ve Anadolu'nun Türkleşmesini daha sonra ayrıntılı bir şekilde irdeleneceğiz.

1.6. Türk Göçlerinin Oluşum Şekli

Orta Asya'dan yapılan Türk göçlerinin sebeplerini daha önce görmüştük. Orta Asya'dan yapılan Türk göçlerinin iki şekilde yapıldığını görmekteyiz.

Bunlardan ilki, yeni ülkeler fethetmek ve yeni bir yurt edinmek amacıyla yapılan göçlerdir. Türk göçleri, belli bir amacı olmayan, macera niteliği taşıyan göçler olmamıştır. Göçleri, belirlenen hedeflere ulaştıran en önemli neden, bütün göçlerin Türk hükümdarları ve beylerinin liderliğinde, disiplin ve düzen içinde yapılmasıydı. (Kara, 1999: 21)

Avrupalılar'ın Müslümanlar üzerine yaptıkları haclı seferlerindeki gibi serseri grupların hareketi niteliğinde bir Türk göçü görülmemiştir. Türk göçleri bir takım zorunluluklardan doğmuş ve belirli bir plan içinde yapılmışlardır. Yakmak, yıkmak ve katliamlar yaparak diğer toplumları yok etmek amacıyla değil hayatlarını devam ettirebilmek için daha elverişli mekanlara yerleşme amacıyla yapılan göçlerdir. Türkler'in egemenlikleri altındaki diğer milletlere gösterdikleri hoşgörü ve kültür ve inançlarına karışmamış olmaları bunu kanıtlamaktadır.

Türk göçlerinin diğer bir şeklide "sızma" şeklinde olmuştur. Bu durum, özellikle ekonomik sıkıntılar sonucu parçalanmış boy veya ailelerin, ya da gençlerin, yabancı devletlerin ordularında görev almaları şeklinde olmuştur. Bu şekilde hizmet alanlar, üstün başarılar göstererek, hizmetine girdikleri devletlerde siyasi ve askeri hayata hakim olmuşlardır. Siyasi ve askeri gücü ele geçiren Türkler geldikleri yabancı topraklarda zamanla devletler kurmuşlardır. Mısır ve Hindistan'da kurulan Türk devletleri bunun en güzel örnekleridir. (Kara, 1999: 21)

Bu şekillerde yapılan Türk göçleri, çok önemli tarihi sonuçların ortaya çıkmasına neden olmuşlardır.

1.7. Anadolu'daki Proto - Türkler Tartışması

Bu bölümde bazı sosyolog ve yazarların ortaya attığı Proto-Türkler tartışmasına değineceğim.

Bilindiği gibi Anadolu'nun sistemli bir şekilde Türkleşmesi Selçuklular döneminde başlamaktadır. Fakat bazı toplum bilimciler ve araştırmacılar, Anadolu'daki Türk

varlığının binlerce yıl önce gerçekleştiği tezini ortaya atmaktadırlar. Onlara göre Anadolu'daki Türk varlığını X. Yüzyıla dayandırmak tartışmalı bir konudur. Bu konudaki en iddialı yaklaşımı da Prof. Dr. Orhan Türkdoğan sergilemektedir.

Türkdoğan Anadolu'da, M.Ö. 3500 yıllarından beri egemen olan bir çok milletin Asya kökenli olduğunu söylüyor ve bunları Proto - Türkler olarak nitelendiriyor. Bu dönemde M.Ö. 3500 yıllarında Sümerler'le başladığını belirtiyor. Çünkü Sümerliler'in ve onlardan sonraki bir çok milletin Türk kökenli olduğuna dair bir çok ip ucu vardır. Örneğin, Sümerce ile Türkçe arasında, dört yüzden fazla Türkçe kökenli sözcük bulunmaktadır. (Türkdoğan, 1997: 152)

Türkçe ile arasında benzerlik bulunan dil, sadece Sümerce değildir. Anadolu'da Sümerler'den sonra egemenlik kuram Kimmerler ve özellikler Guti'lerin dili de Türkçe'ye benzemektedir. O. N.Tuna; "Zamanımızdan 5500 yıl önce Türk dilinin varlığı ispatlanmıştır" yargısında bulunmaktadır. Araştırmacıya göre bugün yaşayan dünya dilleri arasında en eski yazılı belgelere sahip olan dil Türk dilidir. Bunlar, çivi yazılı Sümerce tabletlerden alıntı kelimelerdir. (Türkdoğan, 1997; 153)

Türkdoğan buradan hareket ederek, Anadolu'nun M.Ö. 3500 yıllarından, M.S. dördüncü yüzyıla kadar Balkanlar'dan Kuzey Karadeniz ve Mezapotamya yönlerine uzanan Sümerler, Kimmerler, Guttiler, Hunlar, Sabirler, Peçenekler, Kuman, Kıpçak ve Oğuzlar gibi Asyatik Türk kavimlerinin istilasını altında oluşmuş, maddi ve manevi değerlere sahip olduğunu söylemektedir.

Böylece Türkdoğan, Anadolu için söylenen "Kültür Mozayığı" nitelendirmesini kabul etmemektedir. Ona göre Anadolu, M.Ö. 3500 yıllarından başlayarak Asya kökenli toplumların egemenliğine girmiştir.

Fakat bir başka yaklaşım bu görüşün doğru olmadığını söylemektedir. Bozkurt Güvenç bu yaklaşımın savunucularındandır.

Güvenç'e göre; "Uygurlukların beşığı sayılan Anadolu, tarih (yazı) öncesinden beri çok çeşitli kültür ve uygarlıklara sahne olmuştur. Hititler, Urartular, Frigliler, İyonyalılar, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyetçi Türkler yanında, Makedonyalılar, Persler, Haçlılar ve Moğollarda Anadolu yakasına egemen olmuşlar ve kültürünü etkilemişlerdir. Yarımada XV. Yüzyılın sonuna kadar batı ile doğu arasındaki İpek Yolu'nun köprübaşı olmuştur. Türkler bu sahneye en son gelen kültür dalgasıdır. VIII. - IX. Yüzyılda başlayan göç hareketi XI. Yüzyılda askeri zaferleri, XII. - XIII. Yüzyıllarda da örgütlenme dehası ve XIV. - XV. Yüzyıllarda ise dili (Yani kültür üstünlüğü) ile Anadoluya egemen olmuşlardır. (Güvenç, 1993; 118 - 119)

Bu noktadan hareket ederek ".....göçebe ve göçmen Türk boyları kendileri için boşaltılmış bir anayurt bulmadılar. Türkler, bir yandan Anadolu'yu Türkleştirirken, Öte yandan Anadolu'da yaşayan kültür katmanlarının mirasçısı yani kendileri Anadolu'lu oldular. Türkiye'nin kültür tarihi, Anadolu'da ki sürekli kültürleşmelerin tarihidir." (Güvenç, 1993; 119) fikrini savunmaktadır.

Bu yaklaşım, Türkdoğan tarafından doğru kabul edilmemektedir. Ona göre Türk kültürü Anadolu'da egemen olan kültürdür. Kürtlerinde Anadolu'ya gelen ilk Türklerden olduğu görüşündedir. Ahmet Taner Kışlalı Alman Profesörü De Groot'un, Die Hunnen (Hunlar) adlı eserinden "Oğuz Han'ın 24 torunundan birisinin adı Kürt'tür. Orhun anıtlarında, günümüz Anadolu Türkçesi'nde bulunmayan ama bu günkü Anadolu Kürtçesinde bulunan 532 sözcük vardır. Yenisey anıtlarında Uygur Hakanı'nın (Ey Kürt beyleri) diye seslendiği" alıntısını yapmaktadır. (Türkdoğan, 1997; 179)

Bu örnek, Türkdoğan'ın yaklaşımını güçlendirmektedir. Yine de bu iki yaklaşım kendi açısından tutarlıdır.

Şerefoğlu ve Türközü'de Türkdoğan'ın yaklaşımını güçlendirmektedirler. Onlara göre;"Anadolu'ya geliş tarihleri farklı olan ancak çıkış merkezleri, taşıdıkları kültür, temsil ettikleri medeniyet itibariyle aynı kaba konulabilecek olan Türkler ve Kürtler, Proto - Türkler'in Orta Doğu'da mevzii farklılıkları gösteren iki koludur." (Şerefoğlu - Türközü, 1982:4)

Dil konusunda da Türkçe ile Kürtçe arasında yakın bağlar kurulmaktadır. Kürtçe diye ayrı bir dil yoktur. Oğuzlar, Anadolu'ya İslam Türkler olarak gelmeden binlerce yıl önce, Saka - İskitler, Hunlar, Sümerler, Elamlar, Akatlar şeklinde gelmişlerdir. Konuştukları Türkçe, bu gün bizim kullandığımız Türkçe'nin binlerce yıl evvelki şekli idi. Çok eski bir Türkçe olarak tanımlayabileceğimiz Kürtçe'ye şekil veren başka bir çok etkenler daha oldu. Mesela, birlikte yaşamak zorunda kaldıkları Farısların gramer kurallarından etkilendiler. Yüzyıllar boyunca çeşitli kavimlerle bir arada olup, kelime alış verişı yaptılar. Arapça ve çok eski Türkçe diyebileceğimiz bir çok kelime Kürtçe'ye karıştı. (Şerefoğlu-Türközü, 1982: 11)

Bu durum bize Kürtçe'nin, bir tür karışım dili olduğunu göstermektedir.

Proto - Türkler tartışmasına burada son vererek, bundan sonraki süreçlere, yani Selçuklu, Beylikler, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerine geçmek istiyorum.

1.8. Anadolu'nun Türkleşmesi Ve Selçuklular Dönemi

Türkler IX. Yüzyıldan sonra, İslam orduları içinde Anadolu'ya girdiler. Özellikle Abbasi İslam İmparatorluğu devrinde, İslam orduları ile birlikte müslüman Türk boyları Toros ve Fırat'ın doğu bölgelerinin feth ve iskan hareketine katıldılar. Abbasiler döneminde "suğur" adı verilen bölgelere Türkistan'dan getirilen Türkler iskan edildi. Bu dönemde Halifenin "Hassa Ordusu" Türklerden meydana gelmiştir. Tarsus, Misis, Anzarba, Adana, Maraş, Göynük, Malatya, Diyarbakır, Silvan, Avlat, Malazgirt, Erzurum gibi yerlere toplu iskan olmuşlardır. (Nurbaki, 1984: 33-34)

Malazgirt'ten önce Boğa Beğ, Mansur Bey ve Dana Beğ, Azerbaycan, Hemedan, Hakkari ve Urmiye çevresini akınları ile İslamlaştırmaya başlamışlardı. Bunlardan Boğa Beğ ve Anasiođlu Beğ Diyarbakır ve dolaylarını, Oğuz oğlu Mansur Cizre çevresini Anasiođlu, Mansur Beyler, Boğa Beğ Erciş ve Muş yöresini İslam Türklere açtılar ki , buralar büyük çoğunlukla evvelce gelmiş Hıristiyan Türklere meskundu. (Nurbaki, 1984: 35)

Bu durum bize Selçuklular'dan önce de Anadolu'ya Türk akınlarının yapıldığını ve Türkler tarafından iskana açıldığını göstermektedir. Gerek İslam orduları içinde, gerekse bağımsız olarak yapılan bu akınlar, Selçukluların Anadolu'yu Türk yurdu haline getirmelerine zemin hazırlamış ve Anadolu'nun Türk İslam egemenliğine girmesini kolaylaştırmıştır.

Fakat bu akınların, Selçuklular'ın dışında geliştiğini kabul etmek doğru değildir. Çünkü Selçuklular, 1040 yılında yapılan Dandanakan Savaşı'nda Gazneliler'i mağlup ederek, Anadolu'ya doğru yapılan akınların ve göçlerin hazırlayıcısı ve yönlendiricisi oldular. Bu zaferden sonra Türk boyları Selçukluların idaresinde dalgalar halinde Anadolu'ya göç etmişlerdir.

Selçuklular 1040 dan 1071 Malazgirt Zaferi'ne kadar Bizanslılar'a karşı kati bir teşebbüse geçmedi. Selçuklu sultanları, İslam sultanı sıfatıyla memleket ve ahalisini korumak için bu insan akınını Orta Asya'dan Anadolu'ya doğru sevk ediyorlardı. Tuğrul ve Alpaslan tarafından yapılan Doğu Anadolu'daki bu akınlar hep göçebe Türk boylarının eseri idi. Türkler Kayseri ve Konya'ya kadar ilerlediler. Bunlar Ege kıyılarına eriştiler. Şehir ve kasabalar zapt ederek, Anadolu'da topoğrafik isimler meydana getirdiler. (Bilge, 1974: 76)

Selçuklu Devleti'nin kurulması ile Malazgirt Zaferi arasında geçen 30 yıllık bir devir arasında Türkmenler daimi bir akış halinde Anadolu hudutlarına girmiş; bu ülkenin şark ve orta kısımlarına yayılmışlar ise de bu memleketi henüz kendileri için emin bir yurt saymamışlardı. Fakat Malazgirt Zaferi'nden sonra Bizans'ın ordusu ve mukavemeti kalmadığı için Türkmenlerin Anadolu'ya muhaceratının önü açılmıştı. (Turan, 1971: 37)

Malazgirt Zaferi'nde Bizans ordusunda bulunan Oğuz ve Peçenek Türklerinin ırkdaşlarını tanıyarak Türk ordusuna katılmalarının büyük etkisi oldu. Bu gelişme, savaşın gidişatını Türklerin lehine değiştirmiştir.

Tarihte bir dönüm noktası olarak kabul edilen bu zafer, Orta Çağ'ın kapanmasına ve yeni çağın açılmasına sebep olan ve Doğu Roma İmparatorluğu'nu tarihe karıştıran

Tarihte bir dönüm noktası olarak kabul edilen bu zafer, Orta Çağ'ın kapanmasına ve yeni çağın açılmasına sebep olan ve Doğu Roma İmparatorluğu'nu tarihe karıştıran "İstanbul'un Fethini" hazırlaması bakımından da üzerinde durulması gereken büyük bir hadisedir. (Şeker, 1985: 50)

Malazgirt zaferinden sonra, Orta Asya'dan gelen göçebe Türkmenler ve diğer Türk boyları, uçlara yerleştirilerek adım adım Türkleşme ve İslamlaşma süreci devam etti. Böylece Anadolu'da çok hızlı nüfus hareketleri ortaya çıktı.

Selçuklular'ın ilk yurdu olan Anadolu feth edilmeden evvel, buranın halkı doğudan batıya doğru kaçarak Balkanlar'a doğru ilerlemeye mecbur oldular. Kral Misel, buranın halkını arabalara bindirerek gerilere çekmiştir. Bu boşalan yerlere ise Türkler kolayca yerleştiler. (Bilge, 1974: 77)

Haleb'i ve Antakya'yı kuşatarak, buralarda fazla vakit kaybetmeden Anadolu'ya geçen Süleyman Şah, Konya ve çevresini aldıktan sonra yoluna devam etti. 1075 yılında da İznik 'i feth edip kendisine başkent yaptı. Böylece Türkiye (Anadolu) Selçuklu Devleti'nin kuruluşu bu yılda kabul edilmektedir. Selçuk'un küçük torunu Süleyman Şah bu yeni devleti kurmakla hem Anadolu'da Türkmenleri birleştirdi, hem de göçebe Oğuzlar'ın daha büyük kitleler halinde bu ülkeye gelmelerine imkan hazırladı. (Şeker 1985: 53)

Türklerin hızlı bir şekilde Anadolu'ya yerleşmeleri sırasında Avrupalılar Haçlı Seferlerine başlayarak Selçuklular ile önemli savaşlar yaptılar. Haçlı orduları karşısında Selçuklular kahramanca savaşarak İslam dünyasının kalkını durumuna geldiler. Haçlı Seferleri, Anadolu'daki Türkleşme faaliyetlerinin gecikmesine ve Türk birliğinin bozulmasına neden oldu.

Bu durumdan istifade eden Bizanslılar, deniz kenarlarını işgal ile Anadolu'yu geri almak için bir asır daha mücadele ettiler. En sonunda Anadolu Türk birliğinin kurucusu ve bu vatanın ikinci banisi İkinci Kılıçaslan'ın Manuel Komnenos'a karşı kazandığı Kumdanlı (Miryakefalon) Zaferi (1176) Bizans'ın Anadolu'yu kurtarma ümit ve teşebbüslerine

ebediyyen son verdi. Malazgirt Zaferinden sonraki bu ikinci zafer sayesinde bu memleket artık kati bir şekilde bir Türk vatani olmuştur. (Bilge, 1974: 77)

Selçuklular böylece Türk ve İslam dünyası için büyük tehlike arz eden Haçlı Seferlerine karşı başarıyla karşı koyarak Anadolu'daki Türk varlığını kesin olarak sağladılar.

Böylece Selçuklu Anadolu'sunu istila, Rumlar için, artık bir hayal mevzuu bile olamazdı. Eskiden Anadolu'yu Türklerin işgali altında bir memleket sayan Garp alemi için bile XIII. asır Anadolu'su Turguie 'dir. (Köprülü,1986 :73)

Böylece Batıya karşı Anadolu'da, kesin olarak Türk üstünlüğü sağlandı fakat Türk İslam dünyası için ikinci büyük tehlike vardı. O da Moğol tehlikesi idi.

Anadolu'ya devam eden Türk akınının bir kaç yüzyıl devam etmekle birlikte, bu akını başlıca iki safhada incelemek lazımdır. Selçuklular'la başlayan birinci kısım ki, Türkler bununla bütün Anadolu'ya yayıldı ve Türkleşme bu şekilde tamamlandı. Diğer ikinci kısım ise, haçlılardan sonra bütün Asya'yı dehşete veren Moğol istilasından sonra meydana gelen Türk akını ki, ikinci devreyi teşkil eder. (Bilge, 1974: 80)

Selçuklular'ın gerçekleştirdiği birinci kısım putperest Moğollar'ın Anadolu'ya gelip Selçuklu Devleti'ne son vermesi ile sona erdi.

Nurbaki'nin ifadesine göre, buna rağmen Anadolu efsanesi devam etti. Çünkü Anadolu Efsanesi'ndeki önemli bir olgu; devlet otoritesinde beliren tüm zaafların halka yansımamasıdır. Selçuklular otoriteyi kaybetmiş fakat Anadolu Türklüğü varlığını korumuştur. Osmanlılar devrinde nice dalgalanmalardanda Anadolu yine hiç bir şey kaybetmemiştir. Ve nihayet Osmanlı otoritesi tükenmiş, Anadolu yine tükenmemiş, yeni bir milli mücadele efsanesi yazmıştır. (Nurbaki, 1984: 41)

1.9.Beylikler Döneminde Anadolu

Anadolu'da kurulan beylikler, Anadolu'nun Türk - İslam ülkesi olmasında son derece önemli rol oynamışlardır. Selçuklular'ın önderliğinde Anadolu'nun her bölgesi beylerin kontrolü altına girmiştir.

Anadolu'da kurulan beylikleri Selçuklulardan ayırmak mümkün değildir. Çünkü, beylikler sonuçta Selçuklu Devleti'ne bağlı idiler. Fakat buna rağmen, beyliklerin Anadolu'nun Türkleşmesindeki işlevlerini Selçuklulardan ayrı olarak ele almak daha doğru olacaktır. Her ne kadar Selçuklular'a bağlı olsalar da onlar, son derece önemli misyon yüklenerek Anadolu Türklüğü'nün mimarları olarak kabul edilebilirler. Merkez, gücünü kaybetse bile onlar Anadolu'da Türk varlığını ve etkisini hep canlı tutmuşlardır. Bundan dolayı Anadolu'da kurulan beylikleri ayrı bir başlık altında konu etmek gerekir kanaatindeyim.

Türkleşmeye olumlu katkılarının yanı sıra, bazı dönemlerde Anadolu'daki Türk birliğinin parçalanmasında rol oynayarak olumsuz sonuçlara da neden olmuşlardır. Buna rağmen Anadolu'daki Türk varlığının oluşmasında çok büyük paya sahiptirler.

Mengüçükler Beyliği (Mengüçük Gazi, 1071), Saltuklular Beyliği (Emir Saltuk , 1080), Saka Beyliği (Emir Saka, 1081), Danişmentliler Beyliği (Gümüştekin Gazi, 1085), İznik Beyliği (Ebul Kasım), Sahip Ata Oğlu Beyliği, Menteşoğlu Beyliği, Karamanoğulları Beyliğ, Candaroğulları Beyliği, Eşrefoğulları Beyliği, Hamitoğulları Beyliği, Ramazanoğulları Beyliği,Anadolu'nun Türkleşmesine katkıda bulundular. (Nurbaki, 1984: 36)

Nurbaki, Anadolu'da kurulan Türk Beyliklerini bu şekilde sıralıyor. Osmanoğullarını bu bölümde ele almıyoruz. Çünkü, Osmanlılar ve Türkiye Cumhuriyeti Dönemlerini bundan sonraki bölümlerde ele alacağız.

Şimdi, sıralamış olduğumuz beyliklerin hangi yerleşim yerlerinde etkili olduklarını görelim.

Mengüçükler Erzincan, Kemah, Şebinkarahisar ve Divriği şehirlerinin bulunduğu bölgeyi idare eden bir hanedandır. (Sümer, 1990: 1) Saltuklular'da Erzurum dolaylarında faaliyet göstermişlerdir. Yine Doğu Anadolu'ya nüfuz eden bir Türk Beyliği'de Eratna Devleti'dir. Her ne kadar İç Anadolu'da kurulmuş olsa da Erzincan ve dolaylarında da etkili olmuştur. Germiyanogulları da ilk önceleri Malatya'da etkili olmuşlardır.

Böylece Mengüçükler, Saltuklular, Germiyanogulları ve Eratna Beyliklerinin Doğu Anadolu'nun Türkleşmesinde son derece önemli katkılarının olduklarını görüyoruz.

Orta Anadolu'da yer alan beyliklere baktığımız zaman, Karamanogulları, Eşrefogulları ve Eratna Devleti'ni görüyoruz. Özellikle Konya ve çevresinde Karamanogulları beyliği etkili olmuştur. Eşrefogulları ise XIII. Asrın ikinci yarısında evvela Beyşehir, Seydişehir taraflarında ve daha sonra genişlemek suretiyle Iğın, Bolvadin ve Akşehir taraflarında beylik kurmuşlardır. (Uzunçarşılı, 1988: 50)

Yine Orta Anadolu'da kurulan ve etkili olan diğer bir beylikte yukarıda da belirttiğimiz gibi Eratna Devleti'dir. Özellikle Alaüddin Eratna'nın hükmü altındaki şehir ve kasabaların en önemlileri Sivas, Kayseri, Niğde, Tokat, Amasya, Erzincan, Doğu Karahisar, Niksar, Canik, Develi Karahisar gibi yerler olup, devlet merkezi evvela Sivas ve daha sonra Kayseri olmuştur.

Akdeniz bölgesine baktığımızda ise Dulkadiroğulları, Ramazanoğulları ve Hamidoğullarının bu bölgede egemen olduklarını görüyoruz.

Dulkadiroğulları 1399 da Maraş ve Elbistan taraflarında, Memlük devleti'nin hakimiyeti altında bir beylik kurmuşlardır. Daha sonra Malatya ve Harput taraflarına kadar gitmişlerdir. (Uzunçarşılı, 1988: 69)

Ramazanoğulları ise Adana, Tarsus, Sis, Misis, Ayas, Payas ve çevresine yerleşmiş yüreğirli bir Türkmen boyuna mensup olup Oğuzlar'ın Üçoklu kolu'ndandır.

Hamidoğulları'da Eğridir, Borlu, Yalvaç ve Antalya taraflarına egemen olmuşlardır. (Uzunçarşılı, 1988: 63)

Bu beyliklerde Akdeniz bölgesinin Türkleşmesi ve İslamlaşmasında önemli rol oynamışlardır.

Karadeniz bölgesinde ise Candaroğulları, Pervaneoğulları ve Tacüddinoğullarının etkili olduklarını görüyoruz.

Uzunçarşılı bu beyliklerin etkili oldukları yerleri şu şekilde göstermektedir; Candaroğulları, Kastamonu, Sinop ve dolaylarında, Pervaneoğulları Sinop'ta etkili olmuş, daha sonra Candaroğulları'nın egemenliğine girmiştir. Tacüddinoğulları, Bafra, Terme ve Ordu dolaylarında faaliyet göstermişlerdir.

Marmara bölgesine baktığımızda ise, bu bölgenin bir kısmında Karasi Oğulları'nın egemen olduğunu görüyoruz. XIV. Asrın başlarında büyük ve küçük Mizya (Balıkesir ve Çanakkale tarafları) bir beylik kurmuş olan Türk Beylerinden birinin adı olan Karasi, sonraları o mıntıkaya alem olmuş ve daha sonra da Karasi Sancağı ismi ile mülki teşkilatımıza girmiştir. (Uzunçarşılı, 1988: 969)

Ege Bölgesi'nde ise Ladik Beyleri, Saruhanoğulları, Aydınoğulları, Sahip Ata Oğulları, Menteşe Oğulları ve Germiyanoğulları etkili olmuşlardır.

Uzunçarşılı Ege Bölgesi'ndeki beyliklerinde faaliyet alanını şu şekilde göstermektedir; Ladik (Denizli) beylerine İnançoğulları'da denir. Denizli ve yaklaşık dört yüz köyde etkili olmuşlardır. Saruhanoğulları Manisa, Menemen, Gördes, Demirci, Nit, Gördük, Akhisar, Atala, Kayacık, Urganlı gibi şehirlerde faaliyet göstermiş bir Türkmen Beyliğidir. Aydınoğulları Aydın civarında Sahip Ata Oğulları Afyonkarahisar ve yakınlarında, Muğla ve civarında Menteşeoğulları, Kütahya ve Akhisar'da ise Germiyanoğulları Beyliği faaliyet göstermiştir. (Germiyanoğulları, önceleri Malatya ve civarında etkili olmuşlardır.)

Görüldüğü gibi Anadolu'nun bütün bölgeleri Türk boyları tarafında Türkleştirilmiştir. Türkleşme ve İslamlaşma döneminin Büyük Selçuklu Devleti, Anadolu Selçuklu Devleti ve Anadolu Beylikleri dönemlerinde tamamlandığını görüyoruz. Osmanlılar döneminde Anadolu artık Türk yurdudur. Osmanlıların Anadolu Türklüğüne ilk önemli katkıları, Anadolu'daki Türk birliğini sağlamalarıdır.

Burada önemli olan bir noktada Alp Erenlerdir. Çünkü, Anadolu'nun Türkleşmesinde ve Türk kültürünün hakim olmasında Alp Erenler çok önemli rol oynamışlardır. Anadolu'yu bucak bucak İslam Türklere açan Alp Erenler, Alplik ruhunu Türklükten, Erenlik gücünü İslamiyet'ten alıyorlardı. (Nurbaki, 1984:34)

1.10. Osmanlılar Döneminde Türkleşme Hareketleri Ve Göç

Osmanlılar, Selçukluların izlediği uç siyaseti sonucunda Söğüt ve Domaniç yöresine yerleşmiş olan Oğuzların Kayı boyundandır.

Uçlardaki en önemli özellik, bu uç kuvvetlerinin büyük bir kısmını Selçuklu devleti tarafından sürülen veya Moğol baskısına dayanamayarak kaçan Türkmenlerin bu bölgenin esas halkını oluşturmasıdır. Osmanlılarda izlenen uç siyaseti sonucunda bu bölgeye yerleşmişlerdir. (Sevim -Yücel, 1989: 236)

Selçukluların nüfuzunun azalması bölgedeki diğer beyliklerin zayıflaması ve Bizans'taki siyasi istikrarsızlıklar Osman Bey' in 1299 yılında Osmanlı Beyliği'ni kurmasına neden olmuştur. Kurulduğu andan itibaren özellikle Bizans yönünde topraklarını genişletmiştir.

Bu gelişmenin nedenlerinden biri, tek emelleri Hıristiyan topraklarına akınlar yaparak bol ganimetler elde etmek olan Türkmenlerin, Osman Bey'in liderliği altında toplanmaya başlamalarıdır. Diğer bir nedende Osman Bey' deki gaza ananesinin uyanması ve bu ananenin uygulama şekline dönüşmesinde bölgenin güçlü şeyhlerinden Şeyh Edebalı'nın etkileri çok büyük olmuştur. Ancak bu gaza ruhudur ki Osmanlı

Beyliği'nin Bizans aleyhine süratle gelişmesine yardım etmiştir. (Sevim - Yücel, 1989: 239)

Osmanlılar'ın kuruluş dönemine baktığımız zaman Anadolu'daki Türkleşme sürecinin tamamlanmış olduğunu görüyoruz. Osmanlı Beyliği kurulduğunda Anadolu'nun bütün bölgeleri Türk egemenliği altında idi. Osmanlılar Selçuklulardan bayrağı alarak, Rumeli ve Balkanlar'a Türk - İslam unsurunu götürdüler. Özellikle stratejik öneme sahip Gelibolu'daki Çimpe Kalesi'nin Osmanlılar'a verilmesi ile Rumeli'deki Türk varlığı başlamış oldu. Bu gelişmeden sonra Rumeli'nin fethedilmesine başlandı.

Osmanlı padişahları ve umerası Rumeli'de fethettikleri yerleri sadece işgal etmekle ve oralara askeri kuvvetler sevk etmekle kalmadılar. Bu bölgeleri tam manası ile kendilerine bend edebilmek için teşkilatıylada meşgul oldular. Anadolu'dan buralara bir kısım nüfus nakli ile, harap yerleri imara, hali sahaları sahaları iskana ve muhtelif şekillerde (Köprülerin, derbentlerin, menzil mahallerinin muhafazası, hali yerlerin emniyetini temin maksadıyla) yeni yeni köyler kurmaya çalıştılar ve muvaffak oldular. (Aktepe, 1953: 300)

Özellikle Süleyman Paşa ve Lala Şahin Paşa komutasında Türkmen ve Yörüklerin Rumeli'ye yerleştirildiğini görüyoruz.

Bir kısım arşiv kuyudatı, Rumeli'ye nakledilen nüfusun, sadece Anadolu Beyliklerine mensup Türklerden olmayıp, Tatarlarında kütle halinde buraya hicret ettirilmiş ve Rumeli'nin muhtelif yerlerine yerleştirilmiş olduğunu açıklamaktadır. (Aktepe, 1953:303)

Süleyman Paşa bir yıl içinde Tekirdađ'a kadar uzanan bir dizi kentte sürekli Osmanlı egemenliğini kurdu. Süleyman Paşa'nın 1358'de bir kaza sonucu, babası Orhan Gazi'nin de bir yıl sonra vefatlarını müteakip tahta geçen I. Murat Trakya, Bulgaristan ve Sırbistan'ı fethederek Osmanlı İmparatorluğu'nun Avrupa'daki gerçek kurucusu olmuştur. I. Murat 1361'de Edirne'yi, 1363'te Filibe'yi aldı. Osmanlılar'ın Bulgaristan fuhatı hızla ilerleyerek 1379 da Sofya'da Osmanlılarca fethedildi. Babasının fetihlerini

takip eden Yıldırım Bayezit zamanında da, Rumeli eyaleti'nin ana topraklarının hepsi artık fethedilmiş bulunuyordu. (Toğrol, 1989: 11)

Nitekim Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluş dönemi ve sosyal yapısı üzerinde değerli görüşler ileri süren Fuat Köprülü'de Osmanlılar'ın Rumeli ve Balkanlar'ı istila altına almasında, geniş ölçüdeki bu göç hareketinin başlıca neden olduğunu ileri sürmektedir. Gerçektende kuruluş tamamlandıktan sonra ki dönemde imparatorluğun Rumeli ve Balkanlar'da tutunabilmesinin tek nedeni, Anadolu'dan gerek kendi istekleri, gerekse zorla bölgeye yerleştirilen Türkler olmuştur. (Sevim- Yücel,1989:246)

Bu göç hareketleri sonucunda Rumeli'de bir çok köy ve yerleşim yeri Türkçe isimler altında kurulmuştur. Böylece Anadolu'daki uç siyaseti Osmanlılar tarafından Balkanlarda'da devam ettirilmiştir.

1389'da kazanılan Kosova Savaşı'ndan sonra, artık Balkanlar'da Türk varlığı kalıcı olarak yerleşmiştir.

Balkan yarımadasının önemli bir kilit ülkesi olan Makedonya'da Türklüğün öz varlığının temelini Yıldırım Bayezid atmış, Anadolu'dan Makedonya'ya öz be öz Türk yörük nüfusunu yerleştirmiştir. Türkler oralara kendilerine has kültürü, mimariyi, sanatı, şiiri, felsefeyi ve hukuku götürdüler. Makedonya'da yerleşerek orasını yurt tuttular. Zamanla diğer Sultanlarda göç etmeyi desteklemiştir.(Tufan, 1992: 952)

Anadolu'yu iskan eden Türklük Orta Asya'dan, Türkistan'dan geldiği gibi, Rumeli'yi iskan eden Türklük'te 1350 lerden başlayarak ve asırlarca ardı arkası kesilmeyen dalgalar halinde Anadolu'dan geldi. Sultan Murad yeni fethedilen balkan ülkelerine Türkmenleri getirip yerleştirmiştir ve bu yerlere yerleşen Türkler burayı vatan yapmışlardır. (Toğrol, 1989: 12)

Burada dikkat edilmesi gereken nokta, Türklerin Avrupa'ya bu ikinci gelişleri olmasıydı. Daha önceki bölümlerde gördüğümüz gibi Kavimler Göçü sonucunda Türkler Avrupa'ya ve Balkan ülkelerine özellikle Attila önderliğinde gelmişlerdi.

Osmanlıların Rumeli ve Balkanlar'ı ele geçirmesi ile bu bölgedeki ikinci Türk dönemi başlamıştır.

İstanbul'un fethi ve İmparatorluk dönemine geçildikten sonra Kırım ve Karadeniz sahilleri, özellikle Kafkasya'da Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenliğine girdi. Böylece İmparatorluk çok geniş sınırlara ulaşmış oldu.

Dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta Osmanlı İmparatorluğu içinde hiç bir zaman asimilasyon politikalarının uygulanmamış olmasıdır. İmparatorluk içindeki bütün halklar inançlarını ve kültürlerini özgür bir şekilde yaşayabilmişlerdir. Çerkezler, Arnavutlar, Boşnaklar ve Pomak Türkleri gibi topluluklar da hiç bir baskıya maruz kalmadan, kendi istekleri ile müslüman olmuşlardır.

II. Viyana Kuşatması'nın başarısızlıkla sonuçlanması ve 1699 Karlofça Antlaşması ile birlikte Osmanlı İmparatorluğu gerileme dönemine girdi. Bundan sonra imparatorluk sınırları hızla küçülmeye başladı. Özellikle Balkanlar, Kırım ve Kafkasya'daki toprak kayıpları Anadolu'ya yoğun göçlerin başlamasına neden oldu. Şimdi bu yoğun göç hareketlerini ele alalım.

1.10.1. Osmanlılar Döneminde Anadolu'ya Yapılan Göçler

Osmanlı Devleti Avrupa devletlerinden çok daha önceleri göç sorunları ile karşı karşıya kalmıştır. Buna bağlı olarak, Osmanlılar bir takım göç politikaları izlemek zorunda kalmışlardır. Osmanlıların izlediği politika genel olarak, Türk olsun Müslüman olsun tüm göçmenleri kabul etmek olmuştur.

Osmanlı İmparatorluğu büyük çapta toprak kaybetmeye ve dağılmaya başladıktan sonra Anadolu yoğun göç hareketlerine sahne olmuştur. Özellikle ülkenin sınırları dışında kalan Türk ve Müslüman unsurlar göç faaliyetlerinde bulunmuşlardır. Türklere ve Müslümanlara uygulanan katliamlar ve baskılar zorunlu olarak göç etmelerine neden oluyordu.

Kırım Savaşı'nın ardından burada ve Kafkasya'da yaşayan ahali yoğun bir şekilde Anadolu'ya göç etmek zorunda kalmıştır. Aynı şekilde Rumeli'nin elden çıkmasıyla buradan da Anadolu'ya yoğun bir göç gerçekleşmiştir. (Erdönmez, 1995: 71)

Anlaşıldığı gibi Anadolu'ya yapılan göçlerin kaynağını Kırım, Kafkasya ve Balkanlar oluşturmaktadır.

Osmanlı - Rus- Avusturya savaşları içinde ve savaşlardan sonra Türkiye'ye kitleler halinde muhaceretler başladı. 1780 den 1800 yılına kadar Kırım, Kazan, Kafkasya, Özi ahali ve diğer Türk ülkelerinden Türkiye'ye gelen muhacirlerin sayısı 300 - 500 bin arasında tahmin olunmaktadır. (Eren, 1966: 53)

Osmanlı İmparatorluğu'nun Avrupa'dan çekilmeye başlaması ile beraber göç hareketinin de Anadolu'ya yönelmesi aynı zamana rastlamaktadır. Bulgaristan'dan ilk önemli göç hareketi 1877 - 78 Osmanlı - Rus harbi neticesinde olmuştur. Türk ordusu Balkanlardan çekilirken Türk halkı da asırlar boyu yaşadığı topraklardan sökülerek göçe zorlandılar. (Pekdemir, 1992: 19)

Balkanlardan Anadolu'ya yapılan göçler sadece Türkler tarafından gerçekleştirilmemiştir. Özellikle Rusya'nın Balkanlar'daki Slav politikasından dolayı ve yapılan katliamlar, siyasi baskılar vb. nedenler Müslüman olan Arnavut, Boşnak ve Pomaklarında Türkiye'ye göç ettikleri görülmektedir.

Bulgaristan'dan yüz binlerce Türk Bulgarların baskı ve katliamları sonucunda Anadolu 'ya göç etmek zorunda kalmışlardır.

Kafkasya'ya baktığımızda ise kitleler halinde göçmenlerin gelmeye başlaması 1858 yılında olmuştur. (Habiçoğlu, 1998:74)

Bilindiği gibi 1774 Kaynarca Antlaşması'ndan sonra Osmanlılar Ruslara karşı avantaj sağlamak amacıyla Çerkezlerle yakın ilişkiye girdi. Özellikle Ferah Ali Paşa

Çerkezlerin Müslüman olmalarında büyük rol oynamış ve Ruslara karşı Çerkezleri Osmanlıların yanına çekebilmiştir.

Ferah Ali Paşa İstanbul'dan din adamları getirerek bunların Çerkezler arasında misyoner olarak kullanma becerisi gösterebilmiştir. (Aydemir, 1988:18)

1864'te Kafkasya'dan göç edenlerin miktarı 300 bini aşmıştır. (Habiçoğlu, 1993:76)

Yenilgi ile sonuçlanan 1877 - 78 Osmanlı Rus Savaşında, dikkati çeken bir husus da savaş esnasında gerek Rusya sınırları içerisinde, gerekse Osmanlı topraklarında yaşayan Kafkas topluluklarının Osmanlılar lehine savaşa gösterdikleri ilgidir. Bu ilgi içindir ki, savaş sonunda Rusya onları bu tutumlarından dolayı cezalandıracak ve göçe zorlayacaktır. (Erkan, 1995: 24)

Sonuçta bu durum gerçekleşmiş ve 300 binden fazla Kırım ve Kafkasyalı 1878 -1908 yılları arasında Anadolu'ya göç etmiştir.

Diğer taraftan göç olayında suje durumunda olduğunu söyleyebileceğimiz Kırım, Kafkasya ve Balkan Müslümanlarını da binlerce yıllık ana yurtlarından kaldırıp yollara düşüren etkenlerde tamamen dini temellidir. (Bice, 1991: 62)

Görülüyor ki Müslüman unsurlar (Çerkez, Abhaz, Arnavut, Boşnak, Pomak vb.) yoğun bir şekilde Anadolu'ya göç etmişlerdir. Çünkü din, tarih boyunca bir çok sosyal hareketlerin ve sosyal değişimin nedenlerinden biri olagelmıştır. (Taştan, 1993: 39)

Yoğun olarak gerçekleşen bu göç olayları sonucunda göçmenler çeşitli yerleşim birimlerinde iskan edilmişlerdir.

Bir takım devletler arası pazarlıklara konu olan Kafkasyalı göçmenler Trabzon, Samsun, Sinop, Adapazarı, Kayseri, Sivas, Erzurum, Çorum, Çankırı, Bursa, Eskişehir, Tokat şehirlerinde iskan edilirken bir kısmı da Diyarbakır, Muş, Halep ve Şam gibi Osmanlı topraklarının güney kesimlerine yerleştirilmişlerdir. (Bice, 1991:55-56)

Osmanlılar döneminde Türkiye'ye göç etmiş olan gayri müslimlerde bulunmaktadır. . Özellikle Museviler Türkiye'ye önemli oranda göç gerçekleştirmişlerdir. Rusya'daki baskılar bu ülkeden bir çok Musevi'nin göç etmesine neden olmuştur. Bunun yanında çeşitli Balkan ülkelerinden siyasi sığınmacılarda Osmanlılar döneminde Türkiye'ye göç etmiştir.

Osmanlılar döneminde Türkiye'ye yapılan göçleri bu şekilde gösterdikten sonra dışarıya yapılan göçlere de değinelim.

1.10.2. Osmanlılar Döneminde Dışarıya Yapılan Göçler

Osmanlı topraklarının daralması sonucunda Anadolu'ya dışarıdan göçler yapıldığı gibi, Osmanlı sınırları içinden dışarıya da çok az da olsa göç edilmiştir.

Balkan Harbi'nden sonra 200 bin Bulgar'ın Trakya'dan Bulgaristan'a geçmesi Osmanlılar döneminde gerçekleşmiştir. (Çil, 1994:125)

Bunun dışında gayri müslimlerin Cumhuriyet döneminde göç etmelerine bundan sonra ki bölümde değineceğiz.

1.11.Cumhuriyet Döneminde Yapılan Göçler

Türkler, Osmanlı İmparatorluğunun dağılma döneminden itibaren yoğun göç olayları yaşamışlardır. Sadece Türkler değil, bazı Müslüman topluluklardan da Türkiye'ye göç akını olmuştur. Bu göçlerin temelini de yukarıda belirttiğimiz gibi katliamlar, siyasi baskılar ve Avrupa devletlerinin yaklaşımı oluşturmaktadır.

1.11.1. Cumhuriyet Döneminde Yapılan Dış Göçler

Cumhuriyet dönemine geçildikten sonra da Türkiye'ye yönelik göç hareketleri devam etmiştir. Cumhuriyet döneminde yapılan göçlerin en önemli özelliği, tamamına yakınının Türk soydaşlarımız tarafından yapılmış olmasıdır.

Yurdumuza göçmen, mübadil ve sığınanların büyük bir çoğunluğu Yunanistan, Bulgaristan, Romanya ve Yugoslavya gibi Balkan ülkelerinden göç etmiş bulunmaktadır. Pek küçük bir kısmı ise Türkistan'dan gelmiştir. Sığınanlarla, yukarıda adı geçen memleketlerden başka yerlerden gelen göçmenler bütün göç edenler toplamının ancak % 2,43'ünü teşkil etmektedir. (Geray, 1963: 10)

Bu durum Cumhuriyet döneminde göç ederek Türkiye'ye gelenlerin tamamına yakınının Türk olduğunu göstermektedir. Bunların büyük çoğunluğu Bulgaristan ve Yunanistan'dan gelen Türk soydaşlarımızdır. Bu iki ülkeden gelen soydaşlarımız ya siyasi baskılardan kaçarak ya da ülkeler arasında yapılan anlaşma ve mübadeleler sonunda Türkiye'ye gelmişlerdir.

Lozan Anlaşması'ndan sonra ilk olarak Yunanistan'la mübadele anlaşması yapılmıştır. Mübadeleye göre 1 Mayıs 1923'ten itibaren Türkiye'de oturan ve Türk tebaasın da olan Rumlarla (Ortadoks) Yunanistan' da oturan Yunan tebaasında olan Müslümanlar zorunlu mübadeleye tabii olacaklar. (Çil, 1994: 132)

Bu değiş tokuş sonucunda 149 851 Türkiyeli Rum'un memleketimizi bırakarak Yunanistan'a gittiği anlaşılmıştır. Türkiye dışına cereyan eden ikinci göç hareketi İsrail'e yönelmişti. 1948 yılından itibaren İsrail'e Türkiye'den de Yahudiler göç etmeye başlamıştır. 1948 - 1954 yılları arasında Türkiye'yi bırakıp İsrail'e yerleşenlerin sayısı 31 594 'ü bulmuştur. (Geray, 1963:4-5)

Cumhuriyet döneminde gerçekleşen en yoğun göç hareketleri Bulgaristan'dan Türkiye'ye yapılan Türk göçleridir. Bu göçler 1923 - 1989 yılları arasında yapılmış ve günümüzde durmuş görülmektedir. Bundan sonra ki gelişmelerin neler olabileceği

belirsizdir. Çünkü Bulgaristan, her dönemde Türklere yönelik yıldırma politikaları izlemiş olan bir ülkedir. Şimdi Bulgaristan'la Türkiye arasında Cumhuriyet dönemindeki göç olaylarına kısa bir göz atalım.

Bulgaristan'da Komünist parti iktidar olduktan sonra, asimilasyon politikasını bir devlet politikası haline getirerek Türkler üzerinde ki baskıları artırmaya başlamıştır.... İki ülke arasında 1925 yılında imzalanan ikamet sözleşmesi ile bir yumuşama dönemine girilmiş ve göçler belirli bir düzene bağlanmıştır. Türkler istedikleri zaman mallarını satabilecekler ve bedellerini yanlarına alarak Türkiye'ye göç edebileceklerdi. Bu sözleşme neticesinde çok büyük bir soydaş grubu kitleler halinde Türkiye'ye göç etmiştir. 1923 -1939 yılları arasında 199 bin Türk Anadolu'ya göç etmiştir. (Pekdemir, 1992: 20)

1950 yılında da 51 851 kişi yapılan anlaşma sonucun da Bulgaristan'dan Türkiye'ye göç etti. Ne var ki 1951 sonbaharından sonra gönderilen göçmenler arasında sahte vizeli pasaportlarla casuslarda Türkiye'ye sokuldu. Bunun Türk hükümetince tespitinden sonra 8 Kasım 1951 tarihinde alınan bir kararla sınır kapatıldı. 126 kişilik casus grup gönderildikten sonra bir daha açılmadı. 1950 - 1951 Eylül ayına kadar 1,5 yıllık sürede 155 bin soydaşımız Türkiye'ye göç etmiştir. (Pekdemir, 1992: 23)

1952 yılından sonra Türklere karşı yapılan muamele biraz yumuşamıştır. Bu tarihte Georgi Dimitrov tarafından vatan cephesi adında bir siyasi teşkilat kurulmu ve faşist taraftarlar ile bir çatışma başlamıştır. (Maranki, 1990:67)

Bulgaristan'dan göç 1989 yılına kadar devam etmiştir. Bazı dönemlerde yoğunlaşmış, bazı dönemlerde yavaşlamış ama aralıksız olarak sürmüştür. Özellikle parçalanmış ailelerin birleştirilmesi ile yoğunlaşmıştır.

Genel olarak Cumhuriyet dönemine baktığımız zaman, sadece 1923 ile 1960 yılları arasında yurdumuza çeşitli memleketlerden gelen göçmen, mübadil veya sığınanların toplamı 1 milyon 204 bin 205 'i bulmaktadır. (Geray, 1963:7)

Bunun dışında Türkiye'ye gelen az sayıda Afganlı mülteci de bulunmaktadır. Hitler döneminde ülkemize gelen siyasi sığınmacılar ve son dönemde Saddam zulmünden kaçan bir miktar Peşmerge'de ülkemize sığınmıştır.

1.11.2. Cumhuriyet Döneminde Yapılan İç Göçler

Bundan önceki bölümlerde gördüğümüz gibi Türkiye, göç olaylarının yoğun olarak yaşandığı bir ülkedir. Özellikle son iki yüzyıldaki gelişmeler göç olaylarını artırmış ve Türkiye bu durumdan en fazla etkilenen ülke olmuştur. Milyonlarca Türk ve diğer Müslüman halklardan insan bu süreç sonucunda Türkiye'ye göç etmiştir.

Türkiye, dışarıdan kaynaklanan yoğun göç olaylarına maruz kaldığı gibi özellikle 1950 yılından sonra iller arasında meydana gelen yoğun bir iç göç olgusu ile de karşı karşıya kalmıştır.

Türkiye'de doğdukları yerleri terk ederek başka yerlere yerleşen nüfus miktarı özellikle 1950 yılından sonra dikkat çekici bir şekilde artmaktadır. Öte yandan Türkiye'deki iç göçlerin genel nüfustaki payının artmasının yanı sıra faal nüfusun ekonomik faaliyet kollarına dağılışında da değişimler meydana gelmektedir. (Tümertekin, 1977: 29)

Özellikle sanayileşme ve kentleşme sonucunda, Türkiye'de iç göçler artmıştır. Batı bölgeleri ve özellikle Marmara Bölgesi en çok göç alan bölgeler olmuştur. En fazla göç alan illerin başında ise İstanbul, Ankara ve İzmir gelmektedir.

Çekim merkezi diyebileceğimiz büyük oranda nüfus alan iller ülkemizin batısında toplanmışlardır. Genellikle çekim merkezlerinin sahil illeri oluşu dikkat çekicidir. Çekim merkezleri aynı zamanda sanayi, ticaret, sanat ve eğitim faaliyetlerinin yoğun olduğu kesimler olması, göçün az gelişmiş kesimden, gelişmiş kesimlere doğru olduğunu da doğrulamaktadır. (Akkayan, 1979:33)

Günümüzde üç büyük kentin yanı sıra Kocaeli ve Bursa gibi sanayi merkezi durumuna gelen illerde göç almaktadır.

Türkiye'de en çok göç veren illerimiz ise Karadeniz bölgesinde toplanmıştır. Ege bölgesinin sahil şeridi, Akdeniz bölgesi illeri ile doğu ve Güney Doğu Anadolu'dan bazı iller göç verme açısından oldukça düşük değerlerde eyleme katılmaktadır. % 15'in üzerinde ki oranlarda göç veren illerimizin yarısı Orta Anadolu'dan başlayarak Doğu Karadeniz Bölgesi'ni de içine alan adeta bir elipsin sınırladığı bölge olarak karşımıza çıkmaktadır. (Akkayan, 1979:38)

Türkiye'de iller arası göçlerle ilgili olarak istatistiklere başvurmayacağız. Çünkü bu ayrı bir araştırma konusu olarak ele alınması gereken bir konudur. Fakat yapacağım alan araştırması ile yakından ilgili olduğu için, Sakarya ilinin göç aldığı illeri belirtmekte yarar vardır.

İstanbul - İzmit sanayi bölgelerinin hemen doğusunda yer alan Sakarya, 1965 - 1970 döneminde nüfus kaybına uğrayan iller arasında yer alırken, 1975 - 1980 döneminde % 8,8 oranında nüfus alan bir il olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu dönemde Sakarya'ya göç eden 32 431 kişinin % 0198 i İstanbul'dan gelmiştir..... Sakarya'ya esas itibariyle komşu illerle Doğu Anadolu'nun üç ili ve Karadeniz Bölgesi illerinden gelen nüfusun yerleştiği dikkat çeker. İstanbul'dan sonra Sakarya'ya yüksek oranda göç veren ikinci il Trabzon'dur. (%078). Bu ilimizi Kocaeli, Bolu, Ankara izler. Doğuda üç ilimiz (Erzurum, Ağrı, Kars) % 025 - 49 oranında nüfus vermiştir. (Tandoğan, 1989: 25)

Bu illerin dışında daha bir çok il Sakarya'ya az da olsa göç vermiştir.

Sakarya aynı zamanda ülke dışından (özellikle Bulgaristan, Yugoslavya, Yunanistan ve Kafkasya) yoğun bir biçimde göç almış olan bir ilimizdir.

Göç ile ilgili bölümün sonuna gelmiş bulunuyoruz. Gerek ülke dışından, gerekse diğer illerden bu kadar yoğun göç alan bir yerin sosyal yapısı da zorunlu olarak etkilenecektir. Buna bağlı olarak bundan sonraki bölümde sosyal bütünleşme konusunu ele alacağız.

II. BÖLÜM

SOSYAL BÜTÜNLEŞME KONUSUNA GENEL BAKIŞ

2.1. Sosyal Bütünleşmenin Tanımı

Sosyal bütünleşme toplumsal denge ve sosyal istikrar açısından bir ön şart olarak kabul edilebilir. Sosyal bütünleşme düzeyinin yüksek olması toplumlar açısından oldukça önemlidir.

Sosyal bütünleşme, toplumbilimciler tarafından farklı şekillerde tanımlanabilen bir kavramdır. Toplumbilimciler ve diğer sosyal bilimciler sosyal bütünleşme konusunu farklı bakış açılarından ele alıp farklı tanımlar yapabilmektedirler. Buna bağlı olarak sosyal bütünleşme ile ilgili tanım sayısı da artmaktadır. Şimdi, sosyal bütünleşme ile ilgili başlıca tanımları vererek sosyal bütünleşme konusunun mahiyetini açıklayalım.

Bütünleşme "grupun varlığını sürdürmesi, yani üyelerin grup içinde bir arada kalabilmeleri için etki yapan ve faaliyette bulunan kuvvetlerin tümü" dür. Bütünleşme, birbirinden ayrı parçaların tek bir fert haline gelmelerini sağlayan süreçtir. Bu bakımdan bütünleşme, bir tür teşkilatlanma sürecidir. Toplumun çeşitli faaliyetlerinin birbiri ile ahenkli olma derecesidir. (Sanay, 1985: 215)

Toplumsal kabul gören yeni kültür öğesinin ya da karmaşasının, toplumun diğer kültür öge ve karmaşaları ile bütünleşmesi aşamasıdır. Yani, yeni kültür öğelerinin toplumun kültür yapısına tümüyle uyum sağlamasıdır. İşte bu yeni ögenin kültürün diğer öğeleri ile uyum sağlamasına "bütünleşme" diyoruz. (Tezcan, 1984: 29)

Bir başka tanıma göre ise sosyal bütünleşme, cemiyetteki her bir sosyal grubun kendi hakkında vardığı şuurun, kendi birliği hakkındaki şuurun yoğunluğunun, toplumdaki bütünleşmeyi bozmayacak seviye de olmasıdır. (Erkal, 1996: 277)

A.Kurtkan'a göre ise, cemiyette küçük cemaatler, menfaat birlikleri, müesseseler gibi sosyal yapının çeşitli unsurları arasındaki tamamlanma ve kaynaşma durumuna sosyal bütünleşme denir. (Kurtkan, 1974: 259)

Durkheim ise konuya dayanışma kavramı ile yaklaşmaktadır. Toplumsal dayanışmayı mekanik dayanışma ve organik dayanışma olarak ikiye ayırmaktadır. Mekanik dayanışma, ortak değerler, inançlar ve duygular sonucunda ortaya çıkan dayanışma türüdür. Daha çok küçük ve geleneksel toplumlarda görülür. Organik dayanışma ise bireylerin ve grupların ilişkileri sonucu birbirine bağlanmasını sağlayan, iş bölümü esasına dayanan ve iş bölümünden doğan dayanışma şeklidir.

Bir toplumda sosyal bütünleşme düzeyinin yüksek olması için o toplumun maddi ve manevi kültür unsurlarının birbirini tamamlaması gerekmektedir. Bu konuyu, kültür ve toplumsal tabakalaşma bölümlerinde daha ayrıntılı olarak ele alacağız.

Tanımlardan da anlaşılacağı gibi, bir toplum için tam ve mutlak bir sosyal bütünleşme düzeyinden söz etmek imkansızdır. Kısaca, hiç bir toplum tam bir sosyal bütünleşme düzeyine ulaşamaz. Amaç, toplumdaki sosyal bütünleşme düzeyini mümkün olduğunca üst düzeyde gerçekleştirmektir.

Şu halde, sosyal bütünleşme hem farklılaşma hem de bütünleşmeyi birlikte kapsamaktadır. Sosyal gruplar toplum hayatında hareketli bir pazarlık ve menfaat çalışması içinde olabilirler. Ancak, bu grup menfaatini elde etme gayretleri kanunlardan ve toplum gerçeğinden habersiz sürdürülemez. Toplum bir sosyal grubun bütünüdür ve diğer grupların menfaatine tercih edilemez. (Erkal, 1996:278)

2.2. Sosyal Bütünleşme Şekilleri

Sosyal bütünleşme şekillerini ele alırken Emine Yamanlar'ın yapmış olduğu sınıflamaya baş vuracağız. Yamanlar, sosyal bütünleşme şekillerini beşe ayırıyor.

1 -Yersel bitişiklikten doğan bütünleşme

- 2 -Dış baskıdan doğan bütünleşme
- 3 - Otoriteye dayalı bütünleşme
- 4 - Fonksiyonel bütünleşme
- 5 - Manevi değerler etrafında bütünleşme

2.2.1.Yersel Bitişiklikten Doğan Bütünleşme

Coğrafi mekandan kaynaklanan bütünleşmedir. Toplumu oluşturan bireyler arasında dil, din, düşünce vb. kültürel farklılıklar bulunabilir. Örneğin, İstanbul'da İslamiyet'in dışındaki diğer semavi dinlere mensup vatandaşlarımız ile olan birlikteliğimiz yersel bitişiklikten doğan bütünleşmeye örnek olarak gösterilebilir. Çünkü, aynı coğrafi mekanı paylaşmanın dışında çok fazla ortak değerlere sahip değiliz. ,

2.2.2.Dış Baskıdan Doğan Bütünleşme

Dışarıdan kaynaklanan baskılar ve tehlikeler bir toplumdaki sosyal bütünleşme düzeyini artırır. Örneğin I. Dünya Savaşı'nın kaybedilmesinden sonra, Anadolu'da ortaya çıkan Türk bağımsızlık savaşı, ülkemiz toprakları üzerinde yaşayan gruplar arasındaki sosyal bütünleşme düzeyini artırmıştır. Bu bütünleşme sonucunda İstiklal Savaşı kazanılmış ve yeni bir Türk devleti ortaya çıkmıştır.

2.2.3. Otoriteye Dayalı Bütünleşme

Dıştan bir etki ile gerçekleşir. Otorite etkisi, içsel dayanışmaya bağlı olmayan, dış zorlamalara dayalı bir düzen yaratır. Bütünleşmenin varlığı otoritenin gücüne bağlıdır. Krallıklar, İmparatorluklar bu tür bütünleşmeye örnek teşkil eder. (Yamanlar, 1998: 157)

Yabancı kültür unsurlarının zorla kültürleşme sonucu yerli kültüre karışması ile de görülebilir. Bu durumda, milli kültür direnme gösterir. Sonuçta yabancı kültür unsurları atılabilir. Amerikan kültürünün, özellikle tüketim kültürümüzü etkilemesi sonucu meydana gelen kültür emperyalizmini buna örnek gösterebiliriz.

2.2.4. Fonksiyonel Bütünleşme

Fonksiyon, işleyiş anlamına gelen bir kelimedir. Teknik anlamda iş bölümü demektir. Yani her hangi bir ürünün üretim esnasında çeşitli safhalardan geçerken, ayrı ayrı kişilerce değişik işlemlere tabi tutularak meydana getirilmesi iş bölümünü gösterir. Bu duruma teknik iş bölümü diyoruz. (Abay, 1993:45)

Aynı fonksiyonel yapı, toplum içinde geçerlidir. Çünkü toplumdaki gruplar, belli işlevlere sahiptir. Böylece gruplar arasında iş bölümü ve iş birliği ortaya çıkar. İşte, toplumdaki bu iş bölümü ve iş birliğine dayanan bütünleşme şekline de fonksiyonel bütünleşme denir.

Toplumdaki grupların fonksiyonlarını yerine getirememesi, toplumun sosyal bütünleşme düzeyinin düşmesine neden olacaktır. Çünkü, yerine getirilmeyen fonksiyonlar, toplumun işleyişinde bir takım aksamalara neden olacaktır.

Sorokin iş bölümünü, müspet yanları ile beraber, kalkınma ve modernleşme neticesinin yanı sıra, çeşitli sosyal bunalımların ortaya çıkmasına da sebep olacağını söylemektedir. Nitekim fonksiyonel bütünleşme tipinin hakim olduğu sanayileşmiş toplumlardaki şahsiyet tipi faydacı ve mukavelecidir. Toplumsal dayanışma eksik, manevi çöküntü, çözülme belirtileri, bazı sosyal hastalıklar ve anomi hali mevcuttur. Aşırı iş bölümü , yaptıkları işlerin sonucunu görememeden dolayı tatminsizlikler ilkel topluluklardaki kadar mutlu olmadıklarının göstergesidir. (Abay,1993:47)

Dünyadaki sömürgeciliğin gelişmesinde de, iş bölümünün artması sonucu sanayileşen Avrupa ülkelerinin payı büyüktür.

2.2.5. Manevi Değerler Etrafında Bütünleşme

Fonksiyonel bütünleşme olan bir toplumda toplumun çeşitli unsurları arasında ki ilişki, bir makinenin parçaları arasındaki ilişki kadar sıklıdır. Öyle ki, bu parçalardan her hangi biri kültürden çıkartıldığı zaman toplum mekanizması adeta felce uğrar. Birbirine bu kadar sıkı bağlarla bağlı olan bu unsurlar arasında mutlaka güçlü bir manevi birliğinde bulunması gerekir.(Yamanlar, 1998: 158)

Mana etrafında bütünleşme, işleyiş bütünleşmesinden farklıdır. Parçaları birbirine takılarak işler hale gelmiş olan makinenin her bir parçası diğerlerine şiddetle muhtaçtır. Çünkü bunlardan herhangi biri bütüne dahil olmaktan çıksa, bütünün işleyişi sona erer. Fakat birbirleri ile bu kadar sıkı ilişkide olmalarına rağmen bu parçalar arasında manevi bir tamamlanış yoktur. Yani bütünleşme , manevi şarttan yoksundur. (Abay, 1993:49)

Kültürün çeşitli unsurlarınının manevi birliği, manevi değerler etrafında bütünleşmeyi oluşturur. Manevi değerler etrafında bütünleşme, kültürün anlamlı bütünleşmesi, manevi birliğidir. Bu tür bütünleşmenin olduğu toplumlarda çeşitli unsurlar, sadece işlevsel olarak değil, taşıdıkları öz yönünden de birbirini tamamlar. (Yamanlar, 1998: 158)

Manalı bütünleşme türünün göze çarptığı cemiyetlerde çeşitli unsurlar sadece bir fonksiyon icabı değil, fakat daha ziyade ihtiva ettikleri öz karakter itibariyle birbirini tamamlamaktadırlar. Bu bakımdan böyle bir kültürün unsurları mesela bir konçertonun yapraklar halinde dağılıp parçalanmış notaları gibi dağınık durumda müşahede edilmiş olsalar dahi, birlikte ifade ettikleri mana bakımından böyle bir müzik parçasında her birinin spesifik yeri belli olan beste bölümleri gibidirler. Veya bir yapınının mesela gotik denilen mimari üsluba göre inşa edilmiş bir katedralin o türlü parçaları durumundadırlar ki, nasıl böyle bir yapınının her parçası belirli bir mana etrafında birbirini tamamlıyorsa,

manalı bütünleşme durumundaki cemiyetlerin kültür unsurları da bu şekilde, içten sahip oldukları bir (veya bir kaç) karakteristik vasıf dolayısıyla bir bütün teşkil etmektedirler. Bir milli ölkü etrafındaki pekişme, bunun en güzel misalini teşkil edebilir. (Kurtkan, 1974: 267)

Sonuç olarak fonksiyonel bütünleşmenin manevi bütünleşme ile desteklenmesi, sosyal bütünleşme düzeyini artırır.

2.3. Sosyal Bütünleştirme (Asimilasyon)

Değişik bir sosyal bütünleşme şekli de sosyal bütünleştirmedir. Fakat sosyal bütünleştirme, istenilen ve ideal bir sosyal bütünleşme şekli değildir.

Sosyal bütünleşmeden farklı olarak sosyal bütünleştirme, planlı ve zorlayıcı bir şekilde istenen bütünleşme hedefine ulaşılmasıdır. Demokrasi ile yönetilmeyen totaliter ve otoriter sistemlerde bütünleşme, bütünleştirmedir ve zora dayanır. Bütünleştirmeye örnek olarak asimilasyon (Eritme politikası) gösterilmektedir. Asimilasyon ister tam ister kısmi olsun veya şiddeti farklı bulunsun, fertlerin veya grupların benzer olmayan davranışlarının ve değer yargılarının zorlama ile benzer hale getirilmesi sürecidir. (Erkal, 1996: 288)

Kültürleşme, bireysel planda, zorla yapılıyorsa "trans - kültürasyon" , bir toplumun diğerini yutması , sindirmesi sonucuna varıyorsa asimilasyon adını alır.(Güvenç, 1993:135)

Niyazi Berkes, Osmanlı Devletinin, Enderun okuluna aldığı hıristiyan çocuklarından vezirler , paşalar ve sadrazamlar yetiştirmesini Osmanlı yönünden başarılı bir trans - kültürasyon örneği olarak vermektedir. Fakat bu durum genel olarak imparatorluklarda görülmektedir. Osmanlı Devleti, tebaası durumundaki halklar üzerinde kesinlikle asimilasyon politikaları izlememiştir. Devletin sınırları içindeki bütün halklar dinlerini ve kültürlerini özgür bir şekilde yaşayabilmişlerdir.

Asimilasyon konusunda en canlı örnek , yakın tarihlerde yaşanan ve binlerce Türkün Türkiye'ye göç etmesine, binlerce Türkün öldürülmesine ve Türklerin adlarının zorla değiştirildiği, Bulgarlaştırmaya çalışıldığı Bulgaristan!dır. Yaşanan olaylar Bulgarların , Türklerin kültürünü zorla değiştirerek asimilasyona tabi tuttuğunu göstermektedir.

III. BÖLÜM

SOSYAL BÜTÜNLEŞME İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Bu bölümde sosyal bütünleşme ile ilgili bazı kavramları açıklayacağız. Bu kavramlar sırası ile kültür, toplumsal yapı, sosyal tabakalaşma ve sosyal hareketlilik, sosyal değişimdir. Şimdi sırası ile bu kavramları açıklayalım

3.1. Kültür

Kültür, sosyolojinin en temel kavramlarından biridir. Çünkü belirli bir kültüre sahip olma, toplumların en önemli özelliğidir. Belirli bir kültüre sahip olmayan bir toplumdaki söz edemeyiz. Dünyada ne kadar toplum varsa o kadar kültür vardır. Hatta alt kültürler de dikkate alındığında kültür sayısının arttığı görülecektir. Günümüzde ulaşım imkanlarının artması ve kitle iletişim araçlarının gelişmesi ile kültürler arası etkileşim artmıştır. Fakat, bu etkileşime rağmen , her toplum kendine has bir kültüre sahip olma özelliğini korumaktadır.

Kültür sözcüğü, çağımızın çokça kullanılan ama az anlaşılan yüklü kavramlarından biridir. Yalnız bilim, sanat, felsefe değil;insanoğlunun her davranışına ve ortaya çıkardığına kültür deniyor. Kültür, aynı zamanda bir insan ve toplum kuramı (teori) dir. Kimi sosyal bilimciler insanların neden benzer ya da neden farklı olduklarını, neden - nasıl değiştiklerini kültür ile açıklıyorlar. (Güvenç, 1993: 110)

Bozkurt Güvenç, kültürün ne kadar karmaşık bir konu olduğunu bu şekilde açıklıyor. Şimdi farklı yaklaşımlara göre kültürün tanımını yapalım

Kültür, bilgiyi, sanatı, ahlakı,hukuku örf ve adetleri kapsadığı gibi insanın bir cemiyetin üyesi olması dolayısıyla kazandığı bütün maharet ve alışkanlıkları kapsayan bir

bütündür. Kültür insanın insana ve maddeye karşı tavrı alışını belirleyen bir bütündür. (Erkal, 1996:131)

Kültürün ırkla değil, ama eğitim ve öğretimle kazanıldığını ve sosyal miras olarak nakledildiğini ve devredildiğini belirten sosyolog ve sosyal antropolog Malinovski de, kültürü açıklarken bir misalden hareket etmektedir. Ona göre, bir zenci çocuk yaşadığı sosyal çevresinden alınarak; Fransa'ya götürüldüğü takdirde kendi ülkesinde haşin tabiat ve ormanlar arasında alacağı şekilden çok farklı bir kişilik kazanacaktır. Farklı bir dil değişik inanç ve gelenekler değer hükümleri ile farklı sosyal bütünün organizasyonun ortak kültürünü taşıyacak hale gelecek olan bir zenci çocuk kendi vatanındakinden farklı bir sosyal miras ile temas halinde olacaktır. (Erkal, 1982: 3-4)

Gökalp ise, kültürü hars ve medeniyet olarak ele almaktadır. Medeniyet usul ile yapılan ve taklit vasıtasıyla bir milletten diğer millete geçen mefhumların ve tekniklerin mecmuudur. Hars (Kültür) ise, hem usul ile yapılamayan, hem de taklitte başka milletlerden alınamayan duygulardır. (Güngör, 1992:12)

Gökalp bu ayırmadan yola çıkarak kültürün milli medeniyetin ise uluslar arası olduğunu belirtiyor.

Taşdelen'de kültürün, bir yönüyle düşünüş, duyuş ve davranış şekilleri olarak toplumu meydana getiren fertler tarafından öğrenilen ve paylaşılan bir bütün olma özelliği taşıdığını, diğer taraftan ise bilgi, inanç, gelenek ve becerilerden oluşan ve nesilden nesile aktarılan bir sosyal miras olma özelliğine sahip olduğunu belirtiyor. (Taşdelen, 1997:157)

Toplumbilimcilerimizden Kõngar ise kültürü, kısaca insanın maddi ve manevi olarak ürettiği her şey olarak tanımlıyor.

Bu tanımlardan yola çıkarak kültürle ilgili genel bir tanım yapabiliriz. En basit tanımıyla kültür, toplumların geçmişten devraldıkları ve kendileri de katkıda bulunarak sonraki kuşaklara aktardığı maddi ve manevi öğelerin toplamıdır. (Yamanlar, 1998: 91)

Görüyoruz ki kültürün bir maddi bir de manevi yönü bulunmaktadır. Maddî kültür (ekonomi, teknoloji vb.) özellikle günümüzde çok hızlı bir şekilde değişmektedir. Buna bağlı olarak manevi kültür ise, yavaş bir şekilde değişmektedir. Bu durum maddî ve manevi kültür arasında bir uyumsuzluk ortaya çıkarmaktadır.

Ogburn, maddî kültür ile manevi kültür arasındaki uyumsuzluğun doğurduğu bunalıma "kültür boşluğu" adını vermektedir. Aynı konuya başka bir terminoloji ile eğilen Marx, "son çözümlemede alt yapı üst yapıyı belirler" ilkesi ile maddî kültür değişmelerinin çeşitli mekanizmalar yoluyla sonunda manevi kültürü de biçimlendireceğini söyler. (Kongar, 1993: 39)

Kültür ile ilgili olarak genel bir çerçeve çizdikten sonra Türk kültürüne de değinmemiz konumuz açısından yararlı olacaktır.

Türk Kültürüne baktığımız zaman, oldukça zengin köklü ve etkin bir kültür ile karşılaşmaktayız. Türk kültürünün özünü bu gün için bile Orta Asya'dan yaşaya gelen değerler oluşturur. Türklerin dillerinden başka özellikle efsaneleri, töreleri, ve adetleri Orta Asya kökenlidir. Halıcılık, kilimcilik, çinicilik ve minyatürcülük gibi her türlü halk sanatını Türkler Orta Asya'dan birlikte getirmişlerdir. (Akurgal, 1982:261)

Orta Asya'dan günümüze kadar geçen süre içinde, Türk kültürü bir çok değişikliğe uğramasına rağmen, etkin bir kültür olarak varlığını devam ettirmektedir. Bu gün, Türk kültürünün Orta Asya ile sınırlı olmadığını görmekteyiz. İkinci vatan olarak Anadolu'nun yanı sıra Balkanlar, Kıbrıs, İran, Irak, vb. Adriyatikten Çin'e kadar bir çok bölgede Türk Kültürü ile karşılaşmaktayız.

Türk kültürünün ana kaynağının Orta Asya olduğu bilinmektedir. Türklerin İslam öncesi dönemde oluşturdukları bu özgün kültürün Çin ve Hindistan gibi komşu ülkelerin kültürlerinden de etkilendiğini kabul etmek gerekir. İslamiyet'in kabulünden sonra ise Müslüman - Arap- İran kültürlerinin büyük etkisi ile yeni bir kültür bileşkesine (sentezine) ulaşıldığı da kuşkusuzdur. Böylece Türk kültürünün genelde üç kaynağa

dayandığı ortaya çıkmaktadır. Orta Asya - Komşu ülkeler - İslamiyet. (Turan, 1990: 42)

Günümüz Türkiye'sine baktığımızda ise Türk - İslam ağırlıklı bir kültürle karşılaşmaktayız. Fakat Osmanlılar döneminde başlayan batılılaşmanın cumhuriyet döneminde de hızlanarak devam etmesi sonucunda Türk kültürü modernleşmenin ve batının etkisi altına girmiştir.

Türk kültürünün oluşmasına katkıda bulunmuş olan uygarlıklar arasında bu gün, yalnızca batı etkeninden yararlanmaktayız. Buna karşılık, Türk kültürünün özünü biçimlendirmiş olan Orta Asya ve Eski Anadolu ile Selçuklu ve Osmanlı kültür hazinelerine sırtımızı çevirmiş bulunmaktayız. (Akurgal,1982: 264)

Bilindiği gibi kültür milletlere özgüdür. Gökalp'in millet tanımı şöyledir; millet ne ırka, ne kavme, ne coğrafyaya, ne siyasete, ne de kişisel isteğe bağlı bir topluluk değildir. Millet, dilce, dince, ahlakça ve güzel sanatlarca ortak olan, yani aynı eğitimin almış bireylerden meydana gelen bir topluluktur. Türk köylüsü onu "dili dilime uya, dini dinime uyan" diyerek tanımlar. Nitekim bir adam kanca ortak bulunduğu insanlardan çok, dilde ve dinde ortak bulunduğu insanlarla yaşamak ister. Çünkü insanın kişiliğimiz bedenimizde değil ruhumuzdadır. Maddi değerlerimiz ırkımızdan geliyorsa, manevi değerlerimiz de eğitimini aldığımız toplumdan geliyor. Büyük İskender diyor ki; "benim gerçek babam Filip değil Aristo'dur. Çünkü birincisi dış varlığımın, ikincisi iç varlığımın oluşumuna neden olmuştur." İnsanın iç varlığı dış varlıktan öncedir. Bu bakımdan milliyetçilikte şecere (soyağacı) aranmaz, yalnız eğitimin ve ülkünün milli olması aranır. (Erdem, 1999:123)

Gökalp'e göre kültür, bir toplumun vicdanında (conscience morale) yaşayan değer yargılarının tümüdür. İşte din, ahlak, zevk, dil gibi değer yargılarıdır ki, kültürü meydana getirir. Gökalp'e göre dini, ahlaki, zevki, dili bir olan toplumlar bir millettir. (Türkdoğan, 1978:38)

Bu noktadan hareket ederek, günümüz Türkiye'sindeki milliyetçilik anlayışının Atatürk'ün "Ne Mutlu Türk'üm Diyene" sözü ile temellendirildiğini görmekteyiz. Bilindiği gibi Atatürk bu yaklaşımı Ziya Gökalp'ten etkilenecek ortaya koymuştur. Cumhuriyet dönemindeki kültür politikalarında da Ziya Gökalp'in etkisini görmekteyiz. Bütün bu gelişmelere ve yaklaşımlara bağlı olarak, bugün Türkiye etnik grupları (Bunlar tam bir etnik topluluk özelliği göstermezler. En fazla öne çıkan farklılık dil farklılığıdır. Onun dışında din ve diğer kültürel unsurlar açısından birliktelikler söz konusu olduğundan.) Türk-İslam tanımlamasının içine girdiğini söyleyebiliriz. Toplumumuzun büyük çoğunluğu ortak bir dili (türkçeyi) konuşmaktadır. Aynı kaderi paylaşmamız, aynı ülkeye sahip olmamız, değerlerimizin ve inanç sistemimizin bir olmasından dolayı toplumumuzun ortak bir milli toplumu (milleti) oluşturduğunu söyleyebiliriz.

Bir milleti meydana getiren unsurlar; vatan birliği, dil birliği, din birliği, ülke birliği, tarih birliği, ırk birliği ve çıkar birliğidir. Bu gün dünyada saf bir ırk bulmak imkansızdır. Diğer bütün unsurların ise Türkiye halkı için geçerli ve sağlanmış olduğunu görmekteyiz. Hangi soydan gelirse gelsin, insanlarımız millet olabilmenin şartlarını taşımaktadır. Etnik çeşitlilik kültürümüzün zenginleşmesini sağlamaktadır.

Osmanlı döneminde müslüman tebaa olarak görülen gruba artık Türk denilmeye başlanmıştır. Ancak burada amaç Kürtleri, Çerkezleri, Lazları ayrı bir Türk kimliği potası içinde eritmek olmayıp, Türk kimliğini bir üst kimlik olarak ortaya koymaktır. (Gökçe, 1996:229)

Türkiye sınırları içinde kullanılan dil konusunda yapılan araştırmalarda da halkımızın % 90'ına yakınının Türkçe konuştuğunu görmekteyiz. % 10 -15 arasında bir nüfusun çoğunluğu Kürtçe olmak üzere, Çerkezce, Arapça, Lazca vb. dilleri konuştuğu ortaya çıkmaktadır. Fakat, günlük dil olarak Türkçe kullanılmaktadır. Bu durum, hakim dilin Türkçe olduğunu ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak bu gün Türkiye sınırları içinde yaşayan insanlar, millet olabilmenin şartlarına sahiptir. Türkiye'de ortak benimsenen kültür Türk - Müslüman kültürüdür. Ülkemizdeki ayrılıkçı Kürt hareketinin emperyalist kaynaklı, dış odaklar tarafından

kışkırtılan ve toplumsal yapımıza aykırı ideolojilerin kalkan olarak kullandığı ve yönlendirdiği bir hareket olduğu tüm kesimler tarafından bilinen bir gerçektir.

Buna rağmen milli ve kültürel bütünlüğümüzün bozulmadığını ve sosyal bütünleşmenin kültürel boyutunun önemli ölçüde sağlanmış olduğu ifade edilebilir.

3.2. Toplumsal Yapı

Sosyal bütünleşme ile ilgili kavramlardan biri de toplumsal yapıdır. Bir toplumdaki sosyal bütünleşme düzeyi toplumsal yapıyı doğrudan etkilemektedir. Şimdi, toplumsal yapı ile ilgili çeşitli tanımlar vererek konunun sosyal bütünleşme ile ilgisini açıklamaya çalışalım.

M.Ginsberg toplumsal yapıyı, toplumu oluşturan temel grupların ve kurumların meydana getirdiği bir kompleks olarak anlamaktadır. (Bottomere, 1984: 112)

Yamanlar'a göre ise toplumsal yapı, toplumu oluşturan başlıca öğeleri, bunların toplum bütünü içindeki yerlerini, aralarındaki ilişkileri ve böylece işleyişlerindeki düzenlilikleri kapsar. İnsan organizması gibi toplumu da bir yapı olarak ele almalıyız. (Yamanlar, 1998:45)

Başka bir tanıma göre toplumbilimsel açıdan toplumsal yapı, bir topluluğun toplumsal düzeni, kuruluşu, kuruluşun işleyişi ve bir takım görevleri yerine getiriş yoludur. Başka bir deyişle toplumsal yapı, yapıyı oluşturan toplumsal kurumların, bunların karşılıklı ilişkilerinden doğan toplumsal değerlerin karşılıklı olarak etkilendikleri bir bütündür. (Yasa, 1970:1)

Toplumsal yapı, sağlam temeller üzerine inşa edilmiş ise varlığını sürdürür. Toplumsal yapının oluşumunda ve korunmasında geleneklerin, değerlerin, dinin, toplumdaki ekonomik yapılanmanın, etnik yapının, tarihin, folklorun, eğitim - öğretimin büyük etkisi vardır. Bütün bu etkenlere bağlı olarak toplumsal yapının varlığını sürdürmesi

için sosyal bütünleşme düzeyinin yüksek olması gerekir. Yukarıda saymış olduğumuz kavramlar aynı zamanda sosyal bütünleşmenin ön koşuludur.

Konuya kendi toplumumuz açısından baktığımızda, etnik yapımızın, toplumsal değerlerimizin, tarihimizin, folklorumuzun, ekonomik yapımızın, eğitim sistemimizin ve din faktörünün toplumsal yapımızı ve dolayısıyla sosyal bütünleşme düzeyimizi doğrudan etkilediğini görmekteyiz.

Toplumumuzda ki aksak yönleri irdelediğimiz zaman, özellikle ekonomik yapımızdaki bozukluklar (işsizlik, gelir dağılımındaki dengesizlik gibi) ve eğitim standardımızın dünya standartlarının altında olması da toplumsal yapımızı olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu durumun ortaya çıkmasında ülkemizin jeopolitik konumunun da etkisi vardır. Sahip olduğumuz coğrafya, tarih boyunca önemli olaylara sahne olmuş ve günümüzde de dış güçlerin ilgileri ve yönlendirmeleri ülkemizi ve toplumumuzu olumsuz yönde etkilemektedir. Ülkemizde yaşanan ayrılıkçı terör de bu durumun sonucudur.

Fakat bütün bunlara rağmen, toplumsal yapımız ve bütünlüğümüz varlığını devam ettirmektedir. Bunun en güzel nedeni de milletimizin özellikle manevi değerler etrafında yüksek düzeyde bütünleşmesidir. Gerek İstiklal Savaşı sonunda bir milletin yeniden doğuşu, gerekse günümüzde ne pahasına olursa olsun bütünlüğümüzün bozulmaması bunun en güzel kanıtıdır.

3.3. Sosyal Tabakalaşma Ve Toplumsal Hareketlilik

Sosyal tabakalaşma ve buna bağlı olarak toplumsal hareketlilikte sosyal bütünleşme ile yakından ilgili kavramlardır.

Sosyal tabakalaşma, belirli bir nüfusun hiyerarşik olarak, yani sosyal manada üst üste gelen sınıflar halinde farklılaşmasıdır. Sosyal bakımdan aynı seviyede olan sınıfların aynı tabakaya mensup oldukları kabul edilir. (Şener, 1996:27)

Sorokin' e göre sosyal tabakalaşma cemiyette sosyal anlamda hiyerarşik olarak, nüfusun sınıflar halinde farklılaşmasıdır. Weber ise sosyal tabakalaşmayı, etkinliğin eşit olmayan dağılımı neticesi ortaya çıkan durum olarak ifade etmektedir. (Abay, 1993:34)

Her toplumda alt, üst ve orta olmak üzere üç tabaka vardır. Sosyal tabakalar toplumların gelişmişlik düzeyine göre farklılıklar göstermektedir. Gelişmekte olan ülkelerde nüfusun büyük çoğunluğu alt tabakada toplanmıştır. Orta ve üst tabakalardaki nüfus azdır. Gelişmiş toplumlarda ise nüfusun büyük çoğunluğu orta tabakada toplanmış, alt ve üst tabakalardaki nüfus ise oldukça azdır.

Tabakaların ortaya çıkmasında yalnızca gelir düzeyi etkili değildir. Maddi faktörün yanı sıra statü farklılıkları, sınıf farklılıkları ve yaşam biçimi de tabakalaşmayı etkiler.

Sosyal tabakalaşma kavramı, beraberinde sosyal mesafe kavramını da getirir. Sosyal mesafe, fiziki mesafeden farklı bir kavramdır ve tabakalar arası sosyal farklılığı ifade eder. Örneğin aralarında hiç bir fiziki mesafe olmaksızın aynı okulda çalışan müdür ile müstahdem arasında büyük bir sosyal mesafe vardır. Buna karşılık birbirinden uzak iki şehirde çalışan iki müstahdem arasında büyük bir fiziki mesafe olduğu halde, bunların sosyal mevkileri aynı olduğu için aralarında hiç bir sosyal mesafe yoktur. (Abay, 1993;35)

Sosyal tabakalaşma kavramı beraberinde sosyal sınıf kavramını da getirir. Sosyal sınıf, aynı yaşam biçimine ve aynı ekonomik güce sahip olan insanların meydana getirdiği bir gruptur

Sanayileşme sonucunda artan ve daha da belirginleşen sosyal sınıflar, toplumsal yapıyı ve buna bağlı olarak sosyal bütünleşme düzeyini de yakından ilgilendirir. Çünkü, sınıflar arası çekişmeler toplumdaki dengeleri daha sağlıklı bir şekilde kurmuş ve buna bağlı olarak sosyal bütünleşme düzeyi de artmıştır.

Görüldüğü gibi sosyal tabakalaşma ve sosyal sınıflar sosyal bütünleşmeyi etkilemektedir. Sosyal bütünleşme düzeyini artıran en önemli etkenlerden biri de tabakalar arasındaki toplumsal hareketliliktir.

En geniş anlamıyla hareketlilik kişilerin zamanda, fiziki mekanda ya da toplumsal yapıdaki her türlü devinime veya göçüne işaret eder. Ancak fizik ve toplumsal hareketlilik arasında bir farklılık vardır. Toplumsal hareketlilik bir kişi yada grubun toplumsal statüsünün değişmesine işaret eder. Başka bir deyişle, toplumsal pozisyonlar arasında ki aşağı veya yukarıya doğru olan devinimlere toplumsal hareketlilik diyoruz. (Erdem,1999:118)

Toplumsal hareketlilik dikey ve yatay olmak üzere ikiye ayrılır.

Dikey hareketlilik, bireyin statüsünde bir tabakadan başka bir tabakaya düşüşü veya yükselişi ifade eder. Bir tüccarın iflas ederek işportacı olması veya şans oyunlarında yüklü bir ikramiye kazanan bir işçinin iş adamı olması gibi.

Yatay hareketlilik ise, mesleki ve coğrafi hareketlilik olarak ikiye ayrılır. Mesleki hareketlilik, aynı tabaka içinde meslek değiştirmedir. Örneğin bir manavın bakkalcılığa başlaması gibi. Coğrafi hareketlilik ise geçici veya sürekli olarak bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine göç etmedir. Örneğin köyden kente göç ya da mevsimlik işçilerin yaptığı geçici göçler gibi.

Sosyal bütünleşme ile ilgisi olan kavramlardan biride sosyal gelişme kavramıdır. Sosyal gelişme, bir cemiyetin maddi ve manevi kültür unsurlarının, elverişli özelliklerle birbirini o türlü tamamlamasıdır ki, unsurlar arasındaki bu en uygun tertip, iktisadi refahın devamlı olarak artmasını, adil bölünmesini, sadece bir hedef olarak benimsemekle kalmayıp, mana etrafında bütünleştirmeye ulaştırıcı bir vasıta olarak kullanılmasını ifade eder. (Abay, 1993:33)

Sosyal gelişme, ekonomik büyümeyi sosyal tabakalaşmayı ve sosyal bütünleşmeyi de içine alması ve değiştirmesinden dolayı bir sosyal değişmedir.

3.4. Sosyal Değişme

Belirli bir tarihsel dönem içerisinde, doğada toplumda ve insanda gözlenen başkalaşmalar, farklılaşmalar değişme kavramı ile ifade edilmektedir. (Tolon, 1983: 276)

Değişme, en kısa tanımıyla bir durumdan başka bir duruma geçme olarak ifade edilebilir. Değişme sürecinde belirli bir yön yoktur. Yani değişme, bir ilerlemeyi ifade edebileceği gibi gerilemeyi de ifade edebilir. Değişmenin yönü belirli ve kesin değildir.

Berelson ve Steiner şöyle bir tanım verirler; her ne kadar hayatta her şey değişmekte ise de, bu terim yalnızca toplumun yapısında ki temel ve geniş değişimleri belirtir. Ailenin örgütlenmesindeki, Hayat kazanma yollarında ki, dinsel davranışlarda ki , insanlar tarafından benimsenen değerler deki ve kullanılan teknolojideki değişimler. Terim, toplumun temel kurum ve örgütlenişindeki kaymaları belirler. (Kongar, 1993:55)

Sosyal değişme toplumun yapısı ve ilişkilerinde meydana gelen değişikliklerdir ve bütün toplumlarda görülen bir olgudur.

Sosyal değişmeden, belirli bir grup içindeki insanların ilişkilerinde yer alan yerleşmiş tavır ve hareketlerde, tavır ve hareket örneklerinde teknik terimi ile, sosyal sistemin yapı unsurları ve işleyişi üzerindeki değişiklikler anlaşılmalıdır. Bu sebeple moda gibi değişerek tekrarlanan ve değişmesi beklenen hususlar sosyal değişme sayılamaz. Sosyal değişimin esası yeniliktir. (Dönmezer, 1994: 400)

Sosyal değişimin başlıca temel kavramları gelişme, evrim, ilerleme, ihtilal, inkılap, isyan ve hükümet darbesidir.

Sosyolojide birden fazla yönde oluşan ilerlemeler gelişme kavramı ile dile getirilmektedir. Örneğin ekonomik refahın artışı, kültürel düzeyin yükselmesi, demokratikleşmenin yaygınlaşması vb. gelişme olarak nitelenmektedir. (Erdem, 1999: 218)

Evrim basit sade ve biçimsiz olandan belirgin ve karmaşık olana, ilkelden mükemmele doğru doğrusal, düzenli ve ilerleme niteliğindeki değişimdir. Toplumların ve kurumların basit bir yapıdan karmaşık bir yapıya, tarım toplumundan sanayi toplumuna, feodal toplumdaki modern topluma geçişi sosyolojik anlamda birer evrimdir. (Demir-Acar,1997:84)

İlerleme ise, herhangi bir alanda iyiye doğru gidiştir. Örneğin geçimlik tarımdan, ticari tarıma geçme ya da montaj sanayiinden yedek parça sanayiine geçiş birer ilerlemedir.

İhtilal toplumun ekonomik, toplumsal ve siyasal yapısında yeni bir düzenin kurulmasına yol açan köklü ve sürekli bir toplumsal değişimdir. Fransız ihtilalinde, Rusya'da 1917'de Ekim ihtilalinde olduğu gibi. (Erdem, 1999: 219)

İnkılap ise mevcut olan düzeni yeniden yapılandırmadır. Örneğin toplumsal kurumların yeniden yapılandırılarak değişmesi gibi. Ekonomik alanda gerçekleştirilen sanayi inkılabını buna örnek gösterebiliriz.

İsyan, çok sayıda insanı devlet yönetimine karşı, toplu olarak ve güç kullanarak baş kaldırmasıdır.

İsyan genellikle eşitsizlik, ekonomik, dinsel ve siyasi nedenlerden doğar. Toplumsal eşitsizliğin yol açtığı isyanların en büyüklerinden biri M.Ö. 73 yılında İtalya'da Spartaküs'ün önderliğindeki kölelerin isyanıdır. (Erdem, 1999:220)

Hükümet darbesi ise halk desteği olmayan bir grubun beklenmedik bir anda zor kullanarak devletin meşru hükümetini yönetimden uzaklaştırması ve bunun sonucunda yönetime el koymasındır.

Toplumsal değişmeyi etkileyen faktörlere baktığımız zaman ise fiziki çevre, ekonomi, bilim ve teknoloji, demografi, kitle iletişim araçları, insanlar arası ilişkiler ve yeni buluşların toplumsal değişimde etkili olduğunu görmekteyiz. Bu faktörlerin yanında

kültürel ilişkiler ya da dış ilişkiler, olağan üstü bir kişinin ya da yetenekli bir kadronun yönetimde görev alması, inkılap ve ihtilaller, adalet duygusu, bilgi birikimi de toplumsal değişmeye neden olan diğer faktörlerdir. (Erdem, 1999: 227)

IV. BÖLÜM

AKARCA KÖYÜ'NDEKİ GÖÇ VE SOSYAL BÜTÜNLEŞME DÜZEYİNE YÖNELİK ALAN ARAŞTIRMASI

4.1. Problemin Tanımı

Göç, insanlık tarihi boyunca görülen bir olgudur. Nitelik değiştirmekle birlikte her çağda kendini göstermiş ve toplumların hayatından hiç bir zaman çıkmamıştır.

Özellikle sanayileşme ile birlikte göç hareketlerinin niteliği de tamamen değişmiştir. Sanayi devriminden sonra göç, karşımıza bir kentleşme hareketi olarak çıkmaktadır. Buna bağlı olarak toplumsal yapıda da köklü değişimler meydana gelmiştir. Sanayileşme sonucunda gerçekleşen göçler ekonomi, eğitim, aile, hukuk ve siyaset kurumlarının da değişmesine neden olmuştur.

Konumuz göç olunca Türk topluluklarını göç konusunun dışında tutmanın imkansız olduğunu görüyoruz. Daha önceki bölümlerde de gördüğümüz gibi Türkler, tarih boyunca önemli göç olaylarının baş aktörü olmuşlardır. Türkleri bir çok göç olayının içinde görmekteyiz. Tarih boyunca Türklerin gerçekleştirdiği nüfus hareketleri sonucunda bir çok millet etkilenmiş ve değişime uğramıştır. Doğal olarak bu süreçten Türklerde etkilenmişler ve değişime uğramışlardır.

Birinci bölümde belirttiğimiz gibi Türk toplulukları Selçuklular önderliğinde Anadolu'ya yerleşmişler, beylikler döneminde Anadolu'nun her yeri Türkleşmiş ve Osmanlılar döneminde de Rumeli ve Balkanlar fethedilmiş böylece Rumeli ve Balkanlarda Türk varlığı hükümler olarak kendini göstermiştir.

Osmanlı Devleti'nin zayıf düşmesi ve gerilemeye başlaması ile birlikte göç hareketi de tersine dönmüştür. Daha önceki bölümde de belirttiğimiz gibi bu durum Osmanlı

Devleti'nin Avrupa devletlerinden çok önce göç sorunları ile karşı karşıya kalmasına neden olmuştur. Çünkü devletin sınırları daraldıkça ülke sınırları dışında kalan Türk ve Müslüman unsurlar yoğun bir şekilde Anadolu'ya göç etmiş ve çeşitli yerleşim birimlerine yerleştirilmişlerdir.

Bu gelişmelerden sonra ortaya çıkan iskan politikalarına bağlı olarak Sakarya ilimizde en fazla göçmen yerleştirilen illerimizden biri konumuna gelmiştir. Sakarya, Türk ve Müslüman göçmenlerin yerleştirildiği önemli bir merkez durumundadır. Anadolu'ya yapılan göçlerin kaynaklandığı tüm bölge ve ülkelerden Sakarya ili göç almıştır. Balkan ülkeleri, Kafkaslar ve Anadolu'nun çeşitli bölgelerinden gelen göçmenler bu gün Sakarya'daki nüfusun büyük bir çoğunluğunu oluşturmaktadırlar.

Sakarya'nın Söğütlü ilçesine bağlı olan Akarca Köyü'nde bu göçler sonucunda bir yerleşim birimi haline gelmiştir. Akarca Köyü göç olaylarından ne ölçüde etkilenmiştir? Araştırmamızı uygulayacağımız Akarca Köyü hangi bölgelerden (yurt içi ya da yurt dışı) göç almıştır? Akarca Köyü'ne yapılan göçlerin nedenleri nelerdir? Göç eden grupların temel özellikleri nelerdir ? Yapılan göçler sonucunda Akarca Köyü'nün sosyal yapısı ne şekilde değişmiştir? Göçmen gruplar arasında sosyal bütünleşme ne ölçüde sağlanmıştır? Toplumsal dayanışma gerçekleşebilmiş midir ?

Yapacağımız araştırma yukarıdaki sorulara cevap bulma amacı ve ihtiyacından doğmuştur.

4.2. Araştırmanın Konusu

Araştırmamızın konusu, göç ve göçe bağlı olarak sosyal bütünleşmedir. Göç, özellikle Türk tarihi ve Cumhuriyet Türkiye'si açısından konu edinilmiştir. Göçe bağlı olarak sosyal bütünleşme'de konumuz içerisinde yer almaktadır.

4.3. Araştırmanın Amacı

Araştırmamızın amacı, halkının tamamına yakınının göçmenlerden oluştuğu Akarca Köyü'nün göçler sonucunda oluşan sosyal yapısı ve buna bağlı olarak sosyal bütünleşmenin ne derece gerçekleştiğini ortaya çıkarmaktır. Araştırmamızın teorik bölümünde göç olgusunun tanımını ve tiplerini verdikten sonra, Türk göçleri sonucunda Anadolu'nun Türkleşmesi ve Türk varlığının Balkanlara taşınması, daha sonra da Osmanlıların II. Viyana Kuşatması'ndan sonra yenilerek geri çekilmeye başlamaları ve buna bağlı olarak Türklerin ve diğer Müslüman unsurların Anadolu'ya nasıl göç ettiğini gösterdikten sonra Cumhuriyet döneminde gerçekleşen iller arası göçe de kısaca değindik.

Bu bilgilerden hareket ederek nüfusunun tamamına yakınının göçmenlerden oluştuğu Akarca Köyü üzerinde sosyal bütünleşme düzeyini irdeleyen bu alan araştırmasına ihtiyaç duyulmuştur.

4.4. Araştırmanın Önemi

Göç olgusu, bir çok problemi de beraberinde getirmektedir. Bu durum toplumsal kurumların önemli derecede etkilenmesine ve sosyal yapının da değişmesine yol açmaktadır. Bu süreç Akarca Köyü için de geçerlidir.

Aralarında bir çok farklılıklar bulunmasına rağmen bir araya gelebilen ve kaynaşabilen göçmen gruplarının Akarca Köyü'nde nasıl bir bütünleşme sağladıklarının ortaya konması bizi toplumsal bütünlüğümüz yönünden önemli bulgulara götürecektir. Ülkemizin geleceği açısından da bir takım fikirler vereceğinden bu araştırma önemlidir.

4.5. Hipotezler

4.5.1 Ana Hipotezler

1. Akarca Köyü halkının tamamına yakınının kendileri ya da ataları göç ederek Akarca Köyü'ne yerleşmişlerdir.
2. Akarca Köyü'ne yapılan göçlerin çoğunlukla yurt dışından ve bir kısmı da yurt içinden yapılmıştır.
3. Akarca Köyü'ne göç eden göçmen gruplar kaynaşp bütünleşebilmişlerdir ve sosyal bütünleşme düzeyleri yüksektir.
4. Köy sakinleri arasındaki bazı kültürel farklılıklar bir zenginlik unsuru olarak ortaya çıkmaktadır.
5. Köy halkı milli değerlerimizi benimsemiş ve sahip çıkmaktadır.
6. Köy halkı köken itibariyle farklı dil gruplarına mensup olsalar da kendilerini Türk ve Müslüman olarak kabul etmektedirler.
7. Köy halkı farklı etnik gruplardan meydana gelse de (Köyde yaşayan grupların aralarında tam anlamıyla birer etnik grup özelliği bulunmamakla birlikte, biz bu farklılıkları ifade etmek için etnik grup tabirini kullanmaktayız.) millet olabilmenin özelliklerine sahiptir.
8. Köy halkı buldukları yeri vatan olarak görmektedir.

4.5.2. Alt Hipotezler

1. Türkiye dışından göç edenlerin en önemli göç nedeni, siyasi ve dini baskılardır.
2. Ülke içinden Akarca Köyü'ne yapılan göçlerin en önemli nedenleri, ekonomik ve sosyal nedenlerdir.
3. Akarca Köyü halkının, sosyal dayanışma düzeyi yüksektir.
4. Kamu kuruluşları veya diğer kurum ve kuruluşların, köy halkı üzerinde herhangi bir baskısı yoktur.
5. Köy halkı, herhangi bir şekilde etnik ayırım ya da dışlanmayla karşı karşıya kalmamaktadır.

4.6. Sınırlılıklar

Araştırmamız, Akarca Köyü halkını kapsamaktadır. Akarca Köyü halkının nerelerden göç ettiği hangi nedenlerden dolayı göç ettikleri ve Akarca Köyü'ne göç ettikten sonra oluşan sosyal yapıyı ortaya koymaktadır. Buna bağlı olarak, Akarca Köyü halkının sosyal bütünleşme düzeyi, göç edilen bölgeler göz önüne alınarak karşılaştırmalı olarak ortaya konacaktır. Araştırmamız, bütün köy halkı hane reislerine uygulanmıştır. Böylece örneklem seçilmemiş ve evrenin tümüne ulaşılmıştır. Buna bağlı olarak, araştırmanın güvenilirliği de artmaktadır.

4.7. Sayıtlar

Göç, Akarca Köyü halkının en önemli ortak özelliğidir. Çünkü, Akarca Köyü halkının tamamı ya yurt dışından ya da yurt içinden göç ederek buraya yerleşmişlerdir. Buna

bağlı olarak, köy halkının tamamına yakınının göçmen olduğu ve köy halkı arasındaki sosyal bütünleşme düzeyinin yüksek olduğu kabul edilmiştir.

4.8. Araştırmada Uygulanan Yöntem Ve Teknikler

Bu araştırma, göç olgusunu özellikle Türklerde ve son 150 yılda Türkiye'yi ilgilendiren önemli göç olaylarını teorik olarak ortaya koymaktadır. Uygulama kısmında ise, halkının tamamına yakınının göçmenlerden oluşan Akarca Köyü' nün sosyal yapısı ve sosyal bütünleşme düzeyini ortaya koymaya çalışan bir anket uygulanmıştır. Deęerlendirme kısmı ise, frekans ve çapraz tabloların değerlendirilmesinden oluşmaktadır. Araştırmamız evrenin tümüne uygulanmıştır.

Anketimizin uygulanabilmesi için, ilçe milli eğitim müdürlüğünden izin alınması gerekli idi. Bunun için Söğütlü Kaymakamlığı'na anket uygulanmasına izin verilmesi için başvuru yapılmıştır. Kaymakamlıktan 23-05-2000 tarihinde onay alınarak anket uygulanmıştır.

V. BÖLÜM

AKARCA KÖYÜ'NDE GÖÇ, SOSYAL YAPI VE SOSYAL BÜTÜNLEŞME DURUMU İLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

5.1. Akarca Köyü' nin Tarihçesi

Akarca Köyü Sakarya ilinin Söğütü ilçesine bağlı olup, Adapazarı-Karasu yolu üzerinde, dağ eteklerine ve ovalık bir yere kurulmuştur. Adapazarı'na uzaklığı 10 km. dir.

Köyün güney ve güneydoğu yönü orman olup, kuzey tarafı düzlük ve ovadır. Toprak son derece verimlidir. Buna bağlı olarak tarım ve hayvancılık gelişmiştir.

Akarca Köyü'nün bulunduğu yer bir çok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Bu bölgede M.Ö. 2000 - 546 yılları arasında Hitit Krallığı hüküm sürmüştür. Aynı topraklarda Urartu, Lidya, Frigya devletleride etkili olmuşlardır. Bölge daha sonra, Büyük İskender İmparatorluğu içinde yer almıştır. Daha sonra Roma İmparatorluğu ve bu imparatorluk yıkıldıktan sonra Bizans (Doğu Roma) İmparatorluğu bölgeye egemen olmuştur. Bölgenin bundan sonra ki sahibi Osmanlılar olmuştur. Osmanlılardan sonra Türkiye Dönemine gelinmiştir.

Köyün kuruluş tarihine baktığımız zaman, 1860 yıllarında Kafkasya'dan göç eden Çerkezler tarafında kurulmuş olduğunu görmekteyiz. Sonra ki yıllarda, Yugoslavya ve Bulgaristan'dan yoğun göç hareketleri olmuştur. Son dönemde ise özellikle Karadeniz (Trabzon ve çevresi) bölgesinden yoğun bir göç hareketi yaşanmaktadır.

Köyün etnik yapısına baktığımız zaman, Kafkasya'dan göç eden Çerkezler (Çerkezlerin Şapsı kolu çoğunluktadır. Bunun yanında az miktarda Ubuh ve Kabartay kolları da mevcuttur.), Yugoslavya'dan göç eden Arnavutlar ve Boşnaklar köyün çoğunluğunu

oluşturmaktadır. Bulgaristan göçmenleri Türk kökenli soydaşlarımızdır. Ülke içinden göç edenler de Lazlar, Yörükler' dir. Bütün bu gruplar, kendilerini Müslüman- Türk olarak ifade etmektedirler .

Köyün sınırları, kuzeyde Harmantepe, kuzeydoğuda Akgöl, doğuda Rüstemler, güneydoğuda Poyrazlar, güneyde Kömürlük, batıda ise Göktepe Köyü'dür.

Köyün mesire yerleri, güneydoğuda Poyrazlar gölü ve kuzeyde Akgöl'dür. Her iki göl de köye 5 km. uzaklıktadır. Göllerin ulaşımı, elektriği ve suyu mevcut olup canlı balık tesisleri bulunmaktadır.

5.2. Araştırmanın Bulgu ve Yorumları

Akarca Köyü'ne yönelik yapmış olduğumuz araştırmanın bulgu ve yorumlarını göç,sosyal yapı ve sosyal bütünleşme şeklinde iki ana başlıkta ele alacağız.

5.2.1. Göç İle İlgili Bulgu Ve Yorumlar

TABLO 5.2.1.1

Ailelerin yurt dışından göç etme durumu;

Aileniz ya da atalarınız Akarca Köyü'ne yurt dışından mı göç etti ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Evet	129	73.7	74.1
Hayır	45	25.7	25.9
Hata Payı	1	0.6	
Toplam	175	100	100

Anketimize göre Akarca Köyü halkının % 74.1'i yurt dışından göç etmiştir. Bu sonuca göre köy halkının büyük çoğunluğunun kendileri ya da ataları yurt dışından göç etmişlerdir.

TABLO 5.2.1.2

Ailelerin ya da atalarının yurt dışından geldikleri ülke durumu;

Aileniz ya da atalarınız Akarca Köyü'ne hangi ülkeden göç etti?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Kafkasya	49	28.0	36.8
Yugoslavya	52	29.7	39.1
Bulgaristan	30	17.1	22.6
Diğer	2	1.1	1.5
Hata Payı	42	24	
Toplam	175	100	100

Anketimize göre Akarca Köyü'ne yurt dışından göç edenlerin % 36.8'i Kafkasya, % 39.1'i Yugoslavya, % 22.6'sı Bulgaristan ve % 1.5'i diğer ülkelerden (Ya da yurt dışındaki bölgelerden) göç etmişlerdir.

Bu sonuçlara göre Akarca Köyü'ne , Osmanlı Devleti'nin dağılma sürecinde iken göç aldığı bütün bölgelerden göç hareketinde bulunulmuştur.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, Osmanlı Devleti ve daha sonra Türkiye özellikle Balkanlar ve Kafkasya'dan yoğun bir şekilde göç almıştır.

Bu sonuçlara bağlı olarak, Akarca Köyü'ne göç aldığı farklı bölgelerden çeşitli etnik gruplar yerleşmişlerdir. *

* * Etniklik kavramını kullanılan dile göre kullanılmaktadır. Akarca Köyü'nde çok az da olsa Çerkezce, Arnavutca ve Boşnakca kullanılmaktadır. Çerkez, Arnavut ve Boşnaklar köy nüfusunun önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Türkçe köylüler arasında ortak anlaşma dilidir.

TABLO 5.2.1.3

Ailesi ya da ataları yurt dışından göç edenlerin göç nedenleri durumu;

Aileniz yurt dışından mı göç etti ?				
Sayı	Siyası ve dini	Sosyal ve	Diğer	Satır Toplam
Sütun Toplam	nedenler	Ekonomik		
Toplam		nedenler		
Evet	106	17	5	128
	99.1	85	83.3	96.2
	79.7	12.8	3.8	
Hayır	1	3	1	5
	0.9	15	16.7	3.8
	0.8	2.3	0.8	
Sütun Toplam	107	20	6	133
	80.5	15	4.5	100

Kendileri ya da ataları yurt dışından göç edenlerin göç nedenlerine baktığımız zaman % 79.7'sinin siyasi ve dini nedenlerden % 12.8'inin sosyal ve ekonomik nedenlerden, % 3.8'inin de diğer nedenlerden dolayı olduğunu görüyoruz.

Anketimizin sonucuna göre kendileri ya da ataları yurt dışından göç edenlerin büyük bir çoğunluğu siyasi ve dini nedenlerden dolayı göç etmişlerdir. Bunun nedeni de, daha önceki bölümlerde gördüğümüz gibi tarihi ve siyasi gelişmelerdir.

Sosyal ve ekonomik nedenlerden dolayı Akarca Köyü'ne göç ettiklerini söyleyenlerinde yurt dışından Türkiye'nin başka bir bölgesine gelip, oradan Akarca Köyü'ne göç ettiklerini görmekteyiz.

TABLO 5.2.1.4

Ailesi ya da ataları yurt dışından göç edenlerin, göç ettiklerinde Müslüman olup olmadıkları durumu ;

Atalarınız Yurt dışından göç ettiklerinde Müslüman mıydılar ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Evet	133	76	98.5
Hayır	2	1.1	1.5
Hata Payı	40	22.9	
Toplam	175	100	100

Anketimize katılanların ve ailesinin ya da atalarının yurt dışından göç ettiğini söyleyenlerin % 98.5'inin göç ettiklerinde Müslüman olduklarını görmekteyiz. Buna karşılık % 1.5'i göç ettiklerinde Müslüman olmadıklarını belirtmiştir.

Anketimizin sonucuna göre Akarca Köyü'ne kendileri ya da ataları yurt dışından göç edenlerin tamamına yakını göç ettiklerinde Müslüman olduklarını belirtmişlerdir.

TABLO 5.2.1.5

Ailenin ya da atalarının yurt içinden göç etme durumu ;

Aileniz ya da atalarınız Akarca Köyü'ne yurt içinden mi göç etti?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Evet	42	24	26.8
Hayır	115	65.7	73.2
Hata Payı	18	10.3	
Toplam	175	100	100

Anketimize göre Akarca Köyü'ne yurt içinden göç edenler % 26.8' dir.

Bu sonuca göre Akarca Köyü halkının dörtte birine yakını kendilerinin ya da atalarının Akarca Köyü'ne yurt içinden göç ettiklerini söylemişlerdir.

TABLO 5.2.1.6

Ailesi ya da ataları yurt içinden göç edenlerin göç ettikleri bölgeler durumu;

Aileniz ya da atalarınız Akarca Köyü'ne hangi bölgeden göç ettiler ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Karadeniz Bölgesi	28	16	73.7
D. Anadolu Bölgesi	1	0.6	2.6
Marmara Bölgesi	7	4	18.4
Ege Bölgesi	1	0.6	2.6
Diğer	1	0.6	2.6
Hata Payı	137	78.3	
Toplam	175	100	100

Anketimize göre Akarca Köyü'ne yurt içinden göç edenlerin % 73.7'si Karadeniz bölgesinden, %2.6'sı Doğu Anadolu bölgesinden, % 18.4'ü Marmara bölgesinden, % 2.6'sı Ege bölgesinden ve % 2.6'sı da diğer bölgelerden göç ettiklerini belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara göre Akarca Köyü'ne yurt içinden göç edenlerin büyük çoğunluğu Karadeniz bölgesinden, bir kısmı Marmara bölgesinin diğer illerinden ve az bir bölümü de diğer bölgelerden göç etmişlerdir.

TABLO 5.2.1.7

Ailesi ya da ataları yurt içinden göç edenlerin göç etme nedenleri durumu;

Aileniz ya da atalarınız neden Akarca Köyü'ne göç ettiler ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Ekonomik	36	20.6	66.7
Kan Davası	4	2.3	7.4
Sosyal Nedenler	3	1.7	5.6
Terör	6	3.4	11.1
Diğer	5	2.9	9.3
Hata Payı	121	69.1	
Toplam	175	100	100

Kendileri ya da ataları Akarca Köyü'ne yurt içinden göç edenlerin göç etme nedenlerine baktığımız zaman % 66.7'si ekonomik nedenlerden, % 11.1'i terör, % 7.4'ü kan davası, % 9.3'ü diğer nedenlerden dolay göç ettiklerini belirtmişlerdir.

Anketimizin sonuçlarına göre kendileri ya da ataları Akarca Köyü'ne yurt içinden göç edenlerin büyük çoğunluğu ekonomik ve sosyal imkanlardan daha iyi yararlanmak için göç hareketinde bulunmuşlardır.

TABLO 5.2.1.8

Ailesi ya da atalarının göç ettiği bölgeden Akarca Köyü'ne göçün devam edip etmediği durumu;

Ailenizin ya da atalarınızın göç ettiği bölgeden Akarca Köyü'ne göç ediliyor mu ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Ediliyor	12	6.9	7.7
Edilmiyor	125	71.4	80.1
Bazen ediliyor	19	10.9	12.2
Hata Payı	19	10.9	
Toplam	175	100	100

Anketimize göre % 7.7'nin kendileri ya da ataları göç ettiği bölgeden Akarca Köyü'ne halen göç edildiğini, % 80.1'inin edilmediğini ve % 12.2'nin de bazen göç edildiğini belirttiğini görmekteyiz.

Bu sonuçlara göre, Akarca Köyü halkının büyük çoğunluğunun göç ettiği bölgeden Akarca Köyü'ne günümüzde göç edilmediği sonucu ortaya çıkmaktadır. Göçe devam edenlerde daha çok Karadenizlilerdir.

TABLO 5.2.1.9

Günümüzde Akarca Köyü'ne nereden göç edildiği durumu;

8. soruya olumlu cevap verdiyseniz, göç nereden yapılıyor ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Yurt içinden	28	16	82.4
Yurt dışından	6	3.4	17.6
Hata Payı	141	80.6	
Toplam	175	100	100

Günümüzde Akarca Köyü'ne yapılan göçlerin nereden yapıldığına baktığımız zaman % 82.4'ünün yurt içinden, % 17.6'sının da yurt dışından yapıldığını görmekteyiz.

Anketimizden çıkan bu sonuca göre, Akarca Köyü'ne günümüzde yapılan göçlerin büyük çoğunluğu yurt içinden yapılmaktadır. Bunun da en önemli nedeni daha önce belirttiğimiz gibi ekonomik ve sosyal nedenlerdir.

TABLO 5.2.1.10

Göç için Akarca Köyü' nün neden tercih edildiği durumu;

Aileniz ya da atalarınız göç için neden Akarca Köyü'nü tercih etti ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Devlet yerleştirdi	38	21.7	22.1
Ekonomik ve sosyal nedenlerden	51	29.1	29.7
Akraba ve hemşehrileri burada olduğu için	37	21.1	21.5
Kendi isteği ile	26	14.9	15.1
Diğer	20	11.4	11.6
Hata Payı	3	1.7	
Toplam	175	100	100

Anketimize göre Akarca Köyü halkının göç etmek için Akarca Köyü'nü tercih etmelerinin nedenlerini sorduğumuzda % 22.1'inin buraya devlet tarafından yerleştirildiğini, % 29.7'sinin ekonomik ve sosyal imkanlardan daha iyi yararlanmak için, % 21.5'inin hemşehri ve akrabalarının burada bulduklarından dolayı, % 15.1'inin kendi isteği ile ve % 11.6'sının da diğer nedenlerden dolayı Akarca Köyü'nü tercih ettiklerini görmekteyiz.

Bu sonuçlara göre yurt dışından göç edenlerin önemli bir bölümü, yurt dışından geldikleri zaman başka yerlere yerleştirilmiş daha sonra kendi istekleri ile Akarca Köyü'ne göç etmiş olduklarını anlamaktayız.

TABLO 5.2.1.11

Köy halkının geldikleri yöreye gidip gelmeme durumu;

Geldiğiniz yöreye gidip geliyor musunuz ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Yılda bir kez	7	4	4.1
Sık sık	3	1.7	1.8
Hiç gitmiyor	143	81.7	84.1
3-5 ayda bir	16	9.1	9.4
İlk zamanlar gidiyordu	1	0.6	
Hata Payı	5	2.9	
Toplam	175	100	100

Anketimize göre Akarca Köyü halkının % 4.1'i kendilerinin ya da atalarının Akarca Köyü'ne göç ettikleri yere yılda bir kez, % 1.8'i sık sık, % 9.4'ü üç beş yılda bir, % 0.6'sı ilk zamanlar gittiğini ve % 84.1'i de hiç gitmediklerini söylemişlerdir.

Bu sonuçlara göre Akarca Köyü halkının büyük bir bölümünün kendilerinin ya da atalarının göç ettikleri bölgeye veya ülkeye hiç gitmediklerini görmekteyiz. Bu sonuca göre köy halkının tamamına yakınının Akarca Köyü'ne göç ederek geldikleri halde köye tamamen yerleştikleri sonucuna varmaktayız.

TABLO 5.2.1.12

Atalarının ya da kendilerinin doğduğu yere geri dönüp dönme me durumu ;

Atalarınızın ya da kendinizin doğduğunuz yöreye geri döner misiniz?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Dönerim	2	1.1	1.2
Dönmem	162	92.6	95.3
Belki dönerim	6	3.4	3.5
Hata Payı	5	2.9	
Toplam	175	100	100

Anketimize göre, köy halkının % 95.3'ü şartlar düzelse dahi atalarının ya da kendilerinin doğduğu yere dönmeyeceği, % 3.5'i belki dönebileceğini ve % 1.2'si de döneceğini ifade etmişlerdir.

Bu sonuca göre köy halkının tamamına yakını Akarca Köyü'ne gelmiş olduklarından dolayı mutlu olduklarını ve geri dönmek istemediklerini belirtmişlerdir. Bu da bize köy halkının buldukları yöreye bağlandığını ve bulunduğu yerle bütünleşmiş olduğunu göstermektedir.

TABLO 5.2.1.13

Köy halkının Akarca Köyü'ne geldiklerine pişman olup olmama durumu;

Akarca Köyü'ne geldiğinize pişman mısınız?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Evet	7	4	4.1
Hayır	162	92.6	94.2
Bazen	3	1.7	1.7
Hata Payı	3	1.7	
Toplam	175	100	100

Anketimize göre Akarca Köyü halkının, % 4.1'i Akarca Köyü'ne geldiklerine pişmandır. Buna karşılık % 94.2'si Akarca Köyü'ne göç ettiklerinden dolayı pişmanlık duymadıklarını, % 1.7' sinin de bazen pişmanlık duyduklarını görmekteyiz.

Bu sonuç bize, Akarca Köyü halkının tamamına yakınının Akarca' da yaşadıklarından dolayı pişmanlık duymadıklarını ve halkın etnik kökeninin ne olursa olsun bir arada bulunabildiğini göstermektedir.

5.2.2. Akarca Köyü'nün Sosyal Yapısı Ve Sosyal Bütünleşme Durumu

TABLO 5.2.2.1

Köy halkının kendini Akarca Köyü' nün yerlisi olarak hissetmesi durumu;

Kendinizi Akarca Köyü' nün yerlisi olarak hissediyor musunuz ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Evet	162	92.6	92.6
Hayır	13	7.4	7.4
Toplam	175	100	100

Akarca Köyü halkının % 92.6'sı kendilerini Akarca Köyü'nün yerlisi olarak görmektedir. Buna karşılık % 7.4'ü de kendilerini Akarca Köyü'nün yerlisi olarak görmemektedir.

Bu sonuca göre anketimizde, Akarca Köyü halkının büyük çoğunluğunun kendilerini Akarca Köyü'nün yerlisi olarak kabul ettiğini görmekteyiz. Bu da bize Akarca Köyü halkının, göçmen olsa da kendilerini köyün yerlileri olarak gördüklerini ve köye kalıcı olarak yerleştiklerini göstermektedir.

TABLO 5.2.2.2

Akarca Köyü halkının ekonomik durumu;

Ekonomik durumunuz nasıl ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Çok iyi	5	2.9	2.9
İyi	158	90.3	90.8
Kötü	11	6.3	6.3
Hata Payı	1	0.6	
Toplam	175	100	100

Ekonomik durumunuz nasıl sorusuna köy halkının % 2.9'u çok iyi, % 90.8'i iyi ve % 6.3 'ü kötü yanıtını vermiştir.

Anketimize göre köy halkının büyük çoğunluğunun ekonomik durumunun iyi olduğu görülmektedir. Sadece % 6.3 'ü ekonomik durumunun kötü olduğunu belirtmiştir.

Ekonomik durumun iyi olması, köy halkının içinde buldukları coğrafyaya bağlı olmalarını olumlu yönde etkilemektedir. Çıkar birliğine bağlı olarak, tek bir millet olabilme ve üzerinde yaşadıkları toprakları yurt olarak görme eğilimi de artmaktadır.

TABLO 5.2.2.3

Aile reislerinin meslek durumu;

Aile resinin mesleği nedir ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Çiftçi	53	30.3	30.8
İşçi	24	13.7	14
Memur	6	3.4	3.5
Esnaf	11	6.3	6.4
Serbest meslek	31	17.7	18
Emekli	37	21.7	21.5
Diğer	10	5.7	5.8
Hata Payı	3	1.7	
Toplam	175	100	100

Anketimize göre, Akarca Köyü'ndeki hane reislerinin % 30.8'i çiftçi, %14.3'ü işçi, % 5.3'ü memur, % 6.4 'ü esnaf, % 18'i serbest meslek, % 21.5'i emekli ve % 5.8'i de diğer mesleklere mensuptur.

Bu sonuçlara göre, Akarca Köyü halkının sadece tarım ve hayvancılıkla uğraştığını söyleyemeyiz. Sanayileşme ve kentleşmeye bağlı olarak, köy halkının meslek durumu çeşitlilik arz etmektedir. Özellikle gençler tarım ve hayvancılıkla uğraşmayıp çeşitli sanayi dallarında, hizmet sektöründe ve diğer mesleklerde çalışıp şehir merkezine gidip gelmektedirler. Tarım ve hayvancılıkla uğraşan nüfus azdır.

TABLO 5.2.2.4

Oturulan evin mülkiyet durumu;

Oturduğunuz evin mülkiyeti kime ait ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Kendisine	166	94.9	94.9
Kira	9	5.1	5.1
Toplam	175	100	100

Anketimize göre köy halkının % 94.9'u oturdukları evlerin kendilerine ait olduklarını, % 5.1'i de kira olduğunu belirtmişlerdir.

Köy halkının büyük çoğunluğunun (tamamına yakını) ev sahibi olduğunu belirtmiştir. Bu durum, köy halkının ekonomik durumlarının iyi olmasını olumlu yönde etkilemektedir. Çünkü ev sahibi olmak, ekonomik durumun iyi olmasının göstergelerinden biridir.

TABLO 5.2.2.5

Ailelerin kaç dönüm toprağı olduğu durumu;

Ailenizin kaç dönüm toprağı var?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
100 ve yukarısı	1	0.6	0.6
50-100 arası	12	6.9	6.9
20 - 50 arası	32	18.3	18.3
20 den az	77	44	44
Hiç yok	53	30.3	30.3
Toplam	175	100	100

Anketimize göre Akarca Köyü halkının % 0.6'sının 100 dönüm ve daha fazla, % 6.9'unun 50 - 100 dönüm arası, % 18.3'ünün 20-50 dönüm arası, % 44'ünün 20 dönümden az ve % 30.3'ünün de hiç toprağının olmadığını görmekteyiz.

Bu sonuçlara göre, köydeki toprak dağılımının parçalanmış olduğunu görmekteyiz. Toprak ağalığı gibi feodal bir durumun Akarca Köyü'nde olmadığı anlaşılmaktadır. Toprakların parçalanmış olması ve köy halkının % 30,3'ünün hiç toprağının olmaması Akarca Köyü'nün tarım ve hayvancılığa dayalı bir ekonomiye sahip olmadığı tezini güçlendirmektedir.

TABLO 5.2.2.6

Ailelerin traktörü olup olmadığı durumu;

Traktörünüz var mı ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Var	39	22.3	22.3
Yok	136	77.7	77.7
Toplam	175	100	100

Anketimize göre Akarca Köyü'nde traktör sahibi olan hane reisi % 22.3'tür. Hane reislerinin % 77.7'si traktörleri olmadığını belirtmiştir.

Bu da bize köydeki ekonomik yapının sadece tarıma dayalı olmadığını göstermektedir.

TABLO 5.2.2.7

Devlet kurumlarının veya diğ er kurum ve kuruluşların köy halkına ayırım yapıp yapmadığı durumu ;

Devlet kurumları veya diğ er kurum ve kuruluşlar size ayrımcılık yapıyor mu?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Yapıyor	1	0.6	0.6
Yapmıyor	172	98.3	98.3
Bazen yapıyor	2	1.1	1.1
Toplam	175	100	100

Devlet kurumları ya da diğ er kurum ve kuruluşların kendilerine ayrımcılık yapıp yapmadığı sorusuna aile reislerinin % 0.6'sı yaptığını, % 98.3'ü yapmadığını ve % 1.1'i de bazen yaptığı yanıtını vermişlerdir.

Bu sonuçlara göre, köy halkının tamamına yakınının devlet ile uyum içinde olduğunu ve üzerlerinde resmi ya da gayri resmi bir kurumun baskısının olmadığını görmekteyiz. Bu durum bize, köy halkının devlet ile bütünleşmiş olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda vatan bilincinin köy halkında var olduğu görüşü de kuvvetlenmektedir.

TABLO 5.2.2.8

Köy halkının kendilerini Akarca Köyü'nde yabancı hissedip hissetmeme durumu;

Kendinizi Akarca Köyü'nde yabancı hissediyor musunuz ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Hissediyor	7	4	4
Hissetmiyor	167	95.4	95.4
Bazen hissediyor	1	0.6	0.6
Toplam	175	100	100

Anketimize göre köy halkının % 4'ü kendilerini Akarca Köyü'nde yabancı hissetmekte, % 95.4'ü yabancı hissetmemekte ve % 0.6'sı ise bazen yabancı hissetmektedir.

Bu sonuçlara göre , köy halkının tamamına yakınının bütünleşmiş olduğunu söyleyebiliriz.

TABLO 5.2.2.9

Köy halkının hangi dine mensup olduğu durumu;

Hangi dine mensupsunuz ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
İslamiyet	174	99.4	100
Hata Payı	1	0.6	
Toplam	175	100	100

Köy halkının tamamı İslamiyet 'e mensup olduğunu belirtmiştir.

Bu sonuç bize, köy halkının hangi bölgeden göç ederse etsin ve hangi etnik gruba mensup olursa olsun aynı dine inandıklarını yani aralarında inanç birliği olduğunu göstermektedir.

Bu da bize, inanç birliğinin köyün sosyal yapısında bir harç işlevi gördüğünü göstermektedir.

TABLO 5.2.2.10

Köy halkının dini bayramlarda tüm komşularla ayırım yapmadan bayramlaşma durumu;

Dini bayramlarda ayırım yapmadan komşularınızla bayramlaşıyor musunuz ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Bayramlaşırım	146	83.4	84.4
Bayramlaşmam	1	0.6	0.6
Kişisel nedenlerden bayramlaşmam	26	14.9	15
Hata payı	2	1.1	
Toplam	175	100	100

Anketimize göre köy halkının % 84.4'ü dini bayramlarda komşular arasında hiç bir ayırım yapmaksızın hepsi ile bayramlaşmaktadır. % 0.6'sı bayramlaşmamakta ve % 15'i ise kişisel nedenlerden dolayı bayramlaşmadığı komşularının bulunduğunu belirtmişlerdir.

Anketimizin sonuçlarına göre, köy halkının büyük çoğunluğu dini bayramlarda ayırım yapmaksızın komşuları ile bayramlaşmaktadır.

Bu sonuca göre dinin bütünleştirici özelliğinin köy halkı için geçerli olduğunu görmekteyiz.

TABLO 5.2.2.11

Ayırım yapmaksızın zekat - fitre verilip verilmediği durumu;

Köyünüzde ayırım yapmaksızın zekat - fitre veriyor musunuz ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Evet	166	94.9	98.2
Hayır	3	1.7	1.8
Hata payı	6	3.4	
Toplam	175	100	100

Anketimize göre halkı reislerinin % 98.2'si hiç bir ayırım yapmadan ihtiyaç durumundaki yoksullara zekat ve fitre verdiklerini , % 1.8'i ise vermediklerini ifade etmişlerdir

Köy halkının tamamına yakınının ayırım yapmaksızın zekat ve fitre vermeleri, köydeki sosyal dayanışma düzeyinin yüksek olduğunu ve buna bağlı olarak köy halkı arasında birlik şuurunun güçlü olduğunu göstermektedir.

TABLO 5.2.2.12

Köydeki tören ve kutlamalara katılma durumu;

Köyde yapılan tören ve kutlamalara katılıyor musunuz ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Katılıyorum	79	45.1	45.4
İşim yoksa katılıyorum	91	52	52.3
Katılmıyorum	4	2.3	2.3
Hata payı	1	0.6	
Toplam	175	100	100

Köyünüzde yapılan tören ve kutlamalara katılıyor musunuz sorusuna anketimize katılanların % 45.4'ü katıldıklarını, % 52.3'ü işleri yoksa katıldıklarını ve % 2.3'ü de katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu sonuçlara göre, köy halkının büyük çoğunluğu milli bayram kutlamalarına ve törenlere imkanları ölçüsünde katılmaktadırlar. Bu da, Akarca Köyü halkı arasında milli birlik ve beraberlik bilincinin olduğunu göstermektedir.

TABLO 5.2.2.13

Köy halkının hıdrellez, bahar bayramı ve aşure günü gibi etkinliklere katılma durumu;

Hıdrellez, bahar bayramı ve aşure günü gibi etkinliklere katılıyor musunuz ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Evet	169	96.6	96.6
Hayır	6	3.4	3.4
Toplam	175	100	100

Anketimize katılanların % 96.6'sı hıdrellez, bahar bayramı ve aşure günü gibi geleneksel etkinliklere katıldıklarını belirtmişlerdir. Buna karşılık % 3.4'lük bir kesim bu tür etkinliklere katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu sonuca göre, farklı etnik kökenlerden gelse de köy halkının tamamına yakını Orta Asya kökenli bazı gelenekleri özümsemişlerdir. Köy halkı arasında ki bu kültürel bütünlüğün tek bir millet olabilmenin bir göstergesi olduğunu söyleyebiliriz.

Köy halkının aynı inanç sistemine bağlı olması, ortak bir dille anlaşmaları ve bu dilin daha çok benimsenmesi, aynı geleneklere sahip olması ve aynı duyguları paylaşması kültür birliği içinde olduğunu göstermektedir.

TABLO 5.2.2.14

Milli bayramların köy halkına heyecan verip vermediği durumu;

Milli bayramlar size heyecan veriyor mu?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Evet	172	98.3	98.3
Hayır	3	1.7	1.7
Toplam	175	100	100

Milli bayramlar size heyecan veriyor mu sorusuna anketimize katılanların % 98.3'ü evet yanıtını vermişlerdir. Buna karşılık % 1.7'lik bir kesimde hayır yanıtı vermiştir.

Bu sonuca göre köy halkının tamamına yakınının milli birlik ve beraberlik bilincine sahip olduğunu görmekteyiz. Bu da millet olabilmenin önemli bir göstergesidir.

TABLO 5.2.2.15

Çocukların dışarıda oyun oynarken dışlanıp dışlanmama durumu;

Çocuklarınız dışarıda oynarken dışlanıyor mu?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Dışlanıyor	3	1.7	1.7
Dışlanmıyor	171	97.7	97.7
Bazen dışlanıyor	1	0.6	0.6
Toplam	175	100	100

Anketimize katılanların % 1.7'si çocuklarının dışarıda oynarken dışlandığını, % 97.7'si dışlanmadığını ve % 0.6'sı bazen dışlandığını ifade etmişlerdir.

Bu sonuçlara göre çocuklara arasında da büyük bir çoğunlukla sosyal ayrımcılığın olmadığı görülmektedir. Bu da bize, köy halkı arasında güçlü bir dayanışma ve uyum olduğunu göstermektedir.

TABLO 5.2.2.16

Köydeki düğün, sünnet, mevlit gibi cemiyetlere katılıp katılmama durumu;

Köydeki düğün, sünnet, mevlit cemiyetlerine ayırım yapmadan katılıyor musunuz ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Katılıyorum	113	64.6	64.6
Katılmıyorum	9	5.1	5.1
Kişisel nedenlerden katılmadığım olur	53	30.3	30.3
Toplam	175	100	100

Anketimize göre hane halkı reislerinin % 64.6'sı köydeki düğün, sünnet, mevlit cemiyetlerine ayırım yapmaksızın katıldıklarını, % 5.1'i katılmadıklarını ve % 30.3'ü kişisel nedenlerden dolayı katılmadıklarının olduğunu belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara göre köy halkının çoğunluğu köydeki cemiyetlere katılmaktadır. Köydeki cemiyetlere katılmadıklarını belirtenlerin büyük çoğunluğu kişisel nedenlerden dolayı katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu da bize, katılmama nedeninin etnik veya kültürel değil çoğunlukla kişisel bir tavır olduğunu göstermektedir.

TABLO 5.2.2.17

Çocukların evlendirilmesinde kültürel ayırım yapıp yapılmadığı durumu;

Çocuklarınızı evlendirirken kültürel ayırım yapıyor musunuz?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Evet	9	5.1	5.1
Hayır	64	36.6	36.6
Gençlerin kararı önemli	102	58.3	58.3
Toplam	175	100	100

Anketimize katılanların % 5.1'i çocuklarını evlendirirken kültürel ayırım yaptıklarını, % 36.6'sı yapmadıklarını ve % 58.3'ü gençlerin kararının önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara göre, Akarca Köyü'ne göç eden grupların geçen zamana bağlı olarak kaynaşma düzeylerinin arttığını görmekteyiz. Sadece % 5.1 gibi küçük bir azınlığın bütünleşme problemlerinin olduğunu söyleyebiliriz. Fakat bu, köydeki birlik ve beraberliği bozucu nitelikte değildir. Sadece evlilik vb. konularda ki tavırlar olarak dikkatimizi çekmektedir.

TABLO 5.2.2.18

Ailede farklı etnik kökenli gelin olup olmadığı durumu;

Ailenizde farklı etnik kökenden gelin var mı?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Var	84	48	48.3
Yok	90	51.4	51.7
Hata payı	1	0.6	
Toplam	175	100	100

Akarca Köyü'nün geneline baktığımız zaman ailelerin % 48.3'ünde farklı etnik kökenden gelin bulunduğunu görmekteyiz. % 51.7'sinde ise farklı etnik kökenden gelin bulunmamaktadır.

Bu sonuç, köy halkının bütünleşme düzeyinin artmasında önemli bir etkidir. Geçen zamana paralel olarak kaynaşma ve bütünleşme düzeyinin arttığını söyleyebiliriz.

TABLO 5.2.2.19

Köy halkının kullandığı dil durumu;

Türkçe'den başka dil kullanıyor musunuz ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Kullanıyorum	15	8.6	8.6
Kullanmıyorum	144	82.3	82.3
Bazen kullanıyorum	16	9.1	9.1
Toplam	175	100	100

Anketimize göre köy halkının % 8.6'sı Türkçe dışında dil kullanmaktadır. Buna karşılık, % 82.3'ü başka bir dil kullanmamakta, % 9.1'i ise bazen kullandıklarını belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara göre, köy halkının ortak bir dil kullanma özelliğine sahip olduğunu ve bir millet olabilmenin en önemli şartlarından birini (ortak bir dile sahip olma) yerine getirdiğini görmekteyiz.

TABLO 5.2.2.20

Kendilerini Türk ve Müslüman olarak kabul etme durumu;

Kendinizi Türk ve Müslüman olarak kabul ediyor musunuz ?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Evet	175	100	100
Hayır	0	0	0
Toplam	175	100	100

Kendinizi Türk ve Müslüman olarak kabul ediyor musunuz sorusuna anketimize katılanların tümü evet yanıtı vermişlerdir.

Aynı kültürel değerlere sahip olma, aynı dinin mensubu olma, aynı dili konuşma ve bunlara bağlı olarak bir millet olma.

Taşdelen'in Boğazköy'de yapmış olduğu incelemede köy sakinlerinden Gürcü kökenli Kenan Cebeci, önce Müslüman-Gürcü olduğunu ve aynı zamanda Türk kimliğini de taşıdığını belirtmiştir. Abhaz kökenli Yüksel Nam ise, kendisini Müslüman-Türk hissettiğini ve Abhazlığın daha sonra geldiğini ifade etmiştir. Hatta "Damarımı kesseler Türk kanı akar." demiştir. (Taşdelen, 1997:471-472)

Bu ifadeler, Akarca Köyü'nün temelini oluşturan etnik gruplarında duygu ve düşüncelerini yansıtmaktadır. Aynı yaklaşım Akarca Köyü sakinlerinde de vardır.

Akarca Köyü halkına baktığımız zaman bu durumun gerçekleşmiş olduğunu görmekteyiz. Farklı coğrafyalardan gelen ve farklı etnik gruplara mensup olan insanlar, aynı inanç sistemine (İslamiyet) sahip olmaları, aynı coğrafyada yaşamaları, ortak bir dili konuşmaları ve aynı kültürü paylaşmaları bunu göstermektedir.

Farklı etnik dokular din birliği ile bir araya gelmiş, rızaya dayalı olarak ortak bir dil benimsenmiş ve aynı kültür paylaşarak millet olabilmenin şartları sağlanmıştır.

TABLO 5.2.2.21

Yaşanılan topraklara vatan duygusu ile bağlı olup olmama durumu;

Yaşadığınız topraklara vatan duygusu ile bağlı mısınız?			
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Evet	175	100	100
Hayır	0	0	0
Toplam	175	100	100

Anketimize katılanların tümü üzerinde yaşadıkları topraklara vatan duygusuyla bağlı olduklarını belirtmişlerdir.

Köy halkı, farklı coğrafyalardan gelse de, ortak bir vatan bilincine ve duygusuna sahip olabilmektedir.

VI. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Bu araştırma, göç ve göçe bağlı olarak sosyal bütünleşme düzeyini (Akarca Köyü'ne yönelik) ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır.

Araştırmamız, ne salt bir literatür ne de yalnız bir alan araştırmasıdır. Her ikisini de içine alan hem literatür hem de alan araştırmasından oluşmaktadır. Araştırmanın literatür kısmında göç, sosyal bütünleşme ve sosyal bütünleşme ile ilgili kavramlar çeşitli kaynaklardan yararlanılarak açıklanmıştır. Alan araştırması kısmında ise, anket uygulanmış ve bulgular değerlendirilmiştir.

1. Göç, ilk çağlardan beri toplumların hayatlarında görülen bir olgudur. Türkler, tarih sahnesinde yer almaya başladıklarından beri önemli göç olayları yaşamışlardır.

Göç sorunları ile karşı karşıya kalan ilk milletlerden biri Türkler olmuştur. Gerek Osmanlı Devleti'nin dağılma döneminde, gerekse Cumhuriyet Türkiye'sinde göç olayları ve sorunları yoğun olarak yaşanmıştır.

2. Anadolu'ya yapılan göçler ülke sınırları dışında kalan Türkler ve Müslüman topluluklar tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu gün Türkiye'nin bir çok yerinde bu şekilde göç eden yurttaşlarımız vardır. Akarca Köyü halkının tamamında buraya kendileri ya da ataları göç ederek yerleşmişlerdir.

3. Akarca Köyü halkının büyük bir bölümü yurt dışından göç edenlerden, bir kısmı da ülke içinden göç edenlerden oluşmaktadır.

4. Akarca Köyü'ne yurt dışından göç edenlerin en önemli göç nedeni siyasi ve dini baskılardır. Yurt içinden göç edenlerin en önemli göç nedeni ise, ekonomik ve sosyal nedenlerdir.

5. Akarca Köyü'ne yurt dışından yapılan göçlerin tamamına yakını Kafkasya, Yugoslavya ve Bulgaristan'dan yapılmıştır. Yurt içinden yapılan göçlerin büyük bölümü Karadeniz bölgesinden yapılmıştır.

6. Akarca Köyü'ne yurt dışından göç edenlerin, geldikleri bölge ile ilgili her hangi bir ilişkileri kalmamıştır. Atalarının yurtlarına gidip gelme yoktur. Yurt içinden göç edenlerin ise geldikleri bölge ile bağları tamamen kopmamıştır.

7. Köy halkının tamamına yakını şartlar uygun hale gelse de Akarca Köyü'nden ayrılmayı düşünmemektedir. Bu durumun nedenlerine baktığımızda maddi ve manevi unsurları görmekteyiz.

8. Köy halkının büyük bir bölümü kendilerini ekonomik yönden iyi bir durumda görmektedirler. Tamamına yakınının ev sahibi olması, önemli bir kısmının toprağının olması ve ekonomik imkanların iyi olması bunun en önemli nedenleridir. Böylece halkın köye olan bağlılığı da artmaktadır.

9. Yurt içinden ve yurt dışından göç etmiş olan köy halkının tamamı Müslüman dır. Bu durum, sosyal yapının güçlü ve sosyal bütünleşme düzeyinin yüksek olmasında önemli bir etkidir. Dini bayramlarda köy halkının ayırım gözetmeksizin birbirleri ile bayramlaşması ve köydeki yoksullara ayırım yapmadan zekat ve fitre verilmesi bu durumun en önemli göstergeleridir. Buna bağlı olarak, sosyal dayanışma düzeyi de yüksektir.

10. Köy halkı arasında kız alıp vermede etnik ayırım gözetilmemektedir. Cemiyetlere katılma yaygın olarak görülmektedir. Köydeki çocuklar herhangi bir ayırım ya da dışlanmaya maruz kalmadan bir arada oynayabilmektedirler. Bu durum, köy halkı

arasındaki kaynaşmanın ve sosyal bütünleşme düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

11. Milli bayram ve kutlamalar, köy halkına heyecan vermektedir. Bunun yanı sıra, eski Türklere görülen bir takım gelenekler köy halkı tarafından devam ettirilmektedir. Bu durum milli birlik ve beraberlik şuurunun var olduğunu göstermektedir.

12. Köy halkında dil birliğinin olması, millet olabilmenin en önemli koşullarından birini yerine getirmektedir.

13. Etnik kökeni ne olursa olsun, köy halkının tamamı buldukları coğrafyaya vatan duygusu ile bağlıdır ve kendilerini bir üst kimlik olarak Türk ve Müslüman ifade etmektedirler. Bu da bize sosyal bütünleşme düzeyinin yüksek olmasının yanı sıra millet olabilmenin şartlarının sağlanmış olduğunu göstermektedir.

6.2. Öneriler

Göç Akarca Köyü halkının en önemli ortak özelliğidir. Daha önceki bölümlerde de gördüğümüz gibi, köy halkının tamamı göç ederek buraya yerleşmişlerdir.

Farklı bölgelerden ve kültürlerden gelip bir arada yaşayabilmeleri, zamanla kaynaşmaları ve ortak bir kültüre sahip olarak millet olabilmeleri oldukça önemlidir. Ülkemiz ve ülke bütünlüğümüz açısından oldukça önemli olan Akarca Köyü örneğinden yola çıkarak aşağıdaki öneriler sunulmuştur;

1. Akarca Köyü'nde gerçekleşmiş olan sosyal bütünleşme düzeyi dikkatle incelenmesi ve örnek alınması gereken, bir takım fikirler edinmemizi sağlayan önemli bir örnektir.

2. Halkımızın tamamına yakınının aynı inanç sistemine mensup olmasından dolayı din sosyal bir harç görevi görebilmektedir. Bu durum iyi yönde değerlendirilmelidir.

3. Akarca Köyü halkının tamamı, kökeni ne olursa olsun bir üst kimlik olarak kendilerini Türk ve Müslüman olarak görmektedir. Buna bağlı olarak ülkemizde etnik milliyetçilik değil kültürel milliyetçilik anlayışı egemen olmalıdır. Cumhuriyet dönemindeki eğilimin bu yönde olması önemlidir ve devam ettirilmelidir.

4. Sosyo - ekonomik durumun iyi olması, milli birlik ve beraberlik şuurunun gerçekleşmesine ve kuvvetli bir vatan bilincine ulaşmayı olumlu yönde etkilemektedir. Bu durum, ülke geneli için bazı ip uçları vermektedir. Ekonomik alanda yapılacak olan reformlar ve gelişmeler ülke bütünlüğümüz ve milli birlik ve beraberliğimiz için oldukça önemli katkılarda bulunacaktır.

5. Halkımız arasında yaygın olan geleneksel ortak değerler korunup, Eski Türkler 'e dayanan geleneksel etkinlikler (bahar bayramı gibi) devam ettirilip, milli birlik ve beraberliğin güçlendirilmesi gerekir. Yapay bir kültür oluşturma çabalarından çok kendi öz kültürel değerlerimiz, kültür politikalarımızın temelini oluşturmalıdır.

6. Kültür mozaiği nitelemesi halkımız arasındaki benzerliklerden çok farklılıkları ön plana çıkardığından ülkemiz gerçeğine ters bir tabirdir. Ülkemizde yaşanan ayrılıkçılık ve terör hareketlerinin amacına hizmet eden bir yaklaşımın ifadesidir. Bu nedenle ortak milli değerlerimiz ön plana çıkarılmalı ve Anadolu'da yaşanan yaklaşık bin yıllık birliktelik korunmalıdır.

KAYNAKÇA

- ABAY, Ali Rıza, "Cumhuriyet Dönemi Eğitim Politikalarının Sosyal Bütünleşmeye Etkileri". Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi S.B.E. ,1993
- ACAR, Mustafa, DEMİR , Ömer, "Sosyal Bilimler Sözlüğü ", Vadi Yayınları, Ankara,1997
- AKKAYAN, Taylan, "Göç Ve Değişme", Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul, 1979
- AKTEPE, Münir, "XIV. Ve XV. Asırlarda Rumeli'nin Türkler Tarafından İskanına Dair" Osman Yalçın Matbaası, İstanbul, 1953
- AKURGAL, Ekrem, "Türkiye'ni Kültür Sorunları", Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1982
- AYDEMİR, İzzet, "Göç", Kuzey Kafkaslıların Göç Tarihi, Gelişim Matbaası, Ankara, 1988
- BİCE, Hayati, "Kafkasyadan Anadolu'ya Göçler", Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 1991
- BİLEN, Mürüvvet, "İnsan İlişkileri Ders Kitabı", Ecem Yayıncılık, Ankara, 1994
- BİLGE, Arif, "Anadolu'nun Türkleşmesi Ve İslamlaşması Tarihi", Ülkü Basımevi, Konya, 1974
- BOTTOMORE, T.B, "Toplumbilim". Seyran Basımevi, İstanbul, 1984
- ÇİL, Adalet, Ergenokon, "Cumhuriyetin İlk Yıllarında Nüfus Sorunu Ve İskan Politikaları", Yıldız Teknik Üniversitesi, S.B.E., İstanbul, 1994
- DÖNMEZER, Sulhi, "Toplumbilim", Beta Basın Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1994
- ERDEM, Selman, "Liseler İçin Sosyoloji Ders Kitabı", Fil Yayınevi, İstanbul, 1999
- ERDÖMEZ, Celal, "Osmanlı İmparatorluğunun İskan Siyaseti Ve Konar Göçer Aşiretlerin Yerleştirilmesi", Yüksek Lisans Tezi, 19 Mayıs Üniversitesi, S.B.E., 1992
- EREN, Ahmet, Cevat, "Türkiye'de Göç Ve Göçmen Meseleleri I", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, 1966
- ERKAL, Mustafa E., "Sosyal Meselelerimiz Ve Sosyal Değişme" Mayaş Yayınları, Ankara, 1982
- ERKAL, Mustafa E., "Toplumbilim", Der Yayınevi, İstanbul, 1996
- ERKAN, Süleyman, "Kırım, Kafkasya Ve Doğu Anadolu Göçleri", Doktora Tezi, 19 Mayıs Üniversitesi, S.B.E., 1993

- GERAY,Cevat**, "Türkiye'den Ve Türkiye'ye Göçler Ve Göçmenlerin İskanı", Türk İktisadi Gelişmesi Araştırma Projesi, 1963
- GÖKÇE,Birsen**, "Türkiye'nin Toplumsal Yapısı Ve Toplumsal Kurumlar", Savaş Yayınevi, Ankara, 1996
- GÜNGÖR,Erol**, "Kültür Değişmesi Ve Milliyetçilik", Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1992
- GÜVENÇ,Bozkurt**, "İnsan Ve Kültür", Remzi Kitabevi, İstanbul, 1993
- GÜVENÇ,Bozkurt**, "Kültür Konusu Ve Sorunlarımız", Remzi Kitabevi, İstanbul, 1993
- HABİÇOĞLU,Bedri**, "Kafkasya'dan Anadolu'ya Göçler", Nart Yayıncılık, İstanbul, 1993
- KARA,Kemal**, "Genel Türk Tarihi", Önde Yayıncılık, İstanbul, 1999
- KONGAR,Emre**, "Kültür Üzerine", Remzi Kitabevi, İstanbul, 1993
- KONGAR,Emre**, "Toplumsal Değişme Kuramları Ve Türkiye Gerçeği", Remzi Kitabevi, İstanbul, 1993
- KURTKAN,Amiran**, "Genel Sosyoloji", İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1974
- KÖPRÜLÜ,Fuad**, "Osmanlı İmparatorluğunun Kuruluşu", Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1986
- MARANKİ,Ahmet**, "Sosyal Yönleri İtibari İle Bulgaristan'dan Göç", Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, S.B.E., 1990
- MERÇİL,Erdoğan,ÖDEN,Zerin,Günel**, "Genel Türk Tarihi", Petek Matbaacılık, İstanbul, 1996
- NURBAKİ,Haluk**, "Türkistan'dan Türkiye'ye Anadolu Mucizesi", Mayaş Yayınları, Ankara, 1984
- PEKDEMİR,Hasan**, "Bulgaristan'dan Gelen Göçmenlerin Türkiye'nin Sosyal Yapısına Etkileri", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, S.B.E., 1992
- SANAY,Eyüp**, "Genel Sosyoloji Dersleri", Gazi Üniversitesi Yayınları, Ankara, 1985
- SEVİM,Ali,YÜCEL,Yaşar**, "Türkiye Tarihi", Atatürk Kültür Dil Ve Tarik Yüksek Kurumu, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1989
- SÜMER,Faruk**, "Selçuklular Döneminde Doğu Anadolu'da Türk Beylikleri", Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1990
- ŞEKER,Mehmet**, "Fetihlerle Anadolu'nun Türkleşmesi Ve İslamlaşması", Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1985
- ŞENER,Sami**, "Sosyoloji", Deha Yayınları, İstanbul, 1996

ŞEREF OĞLU, Şükrü, Kaya, TÜRKÖZÜ, Halil, Kemal, "Yüzbir Soruda Türklerin Kürt Boyu", Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü, Yıldız Matbaası, Ankara, 1982

TANDOĞAN, Alaattin, "Türkiye'de 1975-1980 Arası İller Arası Göçler", Karadeniz Teknik Üniversitesi Yayınları, 1989

TAŞDELEN, H. Musa, "Siyaset Sosyolojisi", Kocav Yayınları, İstanbul, 1997

TAŞDELEN, H. Musa, "Gürcü-Abhaza Birlikteliği: (Boğazköy Ve Kışlaçayı Örnek Olayı)", Etnik Sosyoloji, Timaş Yayınları, İstanbul, 1997

TAŞTAN, Abdülvahap, "Göç Ve Din", Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi, S.B.E., 1993

TEZCAN, Mahmut, "Sosyal Ve Kültürel Değişme", Ankara Üniversitesi Yayınları, 1984

TURAN, Muzaffer, "Göç Hareketleri Ve Yugoslavya Türkleri", Atatürk Kültür Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi, Ankara, 1992

TURAN, Osman, "Selçuklular Zamanında Türkiye", Turan Neşriyat Ve Matbaacılık, İstanbul, 1971

TURAN, Şerafettin, "Türk Kültür Tarihi", Bilgi Yayınevi, Ankara, 1990

TÜMERTEKİN, Erol, "Türkiye'de İç Göçler Üzerine", İstanbul Üniversitesi, Coğrafya Enstitüsü Dergisi, 1977

TÜRKDOĞAN, Orhan, "Etnik Sosyoloji", Timaş Yayınları, İstanbul, 1997

TÜRKDOĞAN, Orhan, "Ziya Gökalp Sosyolojisinde Bazı Temel Kavramların Değerlendirilmesi", Türk Kültür Yayınları, İstanbul, 1978

TOĞROL, Beğlan, "112 Yıllık Göç", Boğaziçi Üniversitesi, Atatürk İlkeleri Ve İnkılâp Tarihi Yayınları, İstanbul, 1989

TOLAN, Barlas, "Toplumbilimlerine Giriş", Savaş Yayınları, Ankara, 1983

UZUNÇARŞILI, İsmail, Hakkı, "Anadolu Beylikleri Ve Akkoyunlular Devleti", Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1988

YAMANLAR, Emine, "Sosyoloji Ders Kitabı", Bem-Koza Yayınları, İstanbul, 1998

YASA, İbrahim, "Türkiye'nin Toplumsal Yapısı Ve Temel Sorunları", Türkiye Ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1970

EK.ANKET FORMU

Sayın Bay / Bayan

Akarca Köyü'ne yapılmış olan göçler ve buna bağlı olarak sosyal bütünleşme düzeyi ile ilgili olarak bir araştırma yapmaktayım.

Araştırma sonuçlarının güvenilir olması için, soruları samimiyetle ve doğru olarak cevaplandırınız.

Anket bilimsel amaçlar dışında her hangi bir maksatla kullanılmayacaktır. İsmınızı yazmayınız.

Katkı ve yardımlarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Muhammet KAYA

(Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi)

1. Aileniz ya da atalarınız Akarca Köyü'ne yurt dışından mı göç etti ?
 Evet Hayır
2. Aileniz ya da atalarınız yurt dışından göç ettiler ise hangi ülke (bölge) den göç ettiler?
 Kafkasya Yugoslavya Bulgaristan Yunanistan Mısır Diğer
3. Atalarınız yurt dışından göç ettiğinde müslüman mıydılar?
 Evet Hayır
4. Ailenizin yada atalarınızın yurt dışından göç etmelerinin en önemli nedeni nedir ?
 Siyasi ve dini nedenler Sosyal ve ekonomik nedenler Diğer
5. Aileniz ya da atalarınız yurt içinden mi göç ettiler ?
 Evet Hayır
6. Aileniz ya da atalarınız yurt içinden göç ettiyse en önemli göç nedeni nedir ?
 Ekonomik nedenler Kan davası Sosyal nedenler Terör Diğer
7. Aileniz ya da atalarınız Akarca Köyü'ne yurt içinden göç etti ise hangi bölgeden göç etti ?
 Karadeniz Bölgesi Doğu Anadolu Bölgesi Marmara Bölgesi Diğer
8. Aileniz ya da atalarınızın göç ettiği bölgeden Akarca Köyü'ne göç devam ediyor mu?
 Ediliyor Edilmiyor Bazen ediliyor
9. Soruya olumlu cevap verdiyseniz göç nereden yapılıyor?
 Yurt içinden Yurt dışından
10. Siz ya da atalarınız göç yeri olarak neden Akarca Köyü'nü (Sakarya'yı) tercih ettiniz ?

10. Siz ya da atalarınız göç yeri olarak neden Akarca Köyü'nü (Sakarya'yı) tercih ettiniz ?
- Devletin buraya iskânı uygun görmesinden
 Ekonomik ve sosyal imkanlardan daha iyi yararlanmak için
 Hemşehrilerimiz ve akrabalarımız burada olduğu için
 Diğer
11. Geldiğiniz yöreye gidip geliyor musunuz ?
- Senede bir kez gidiyorum Sık sık gidiyorum Hiç gitmiyorum
 3 - 5 yılda bir gidiyorum İlk zamanlar gidiyorduk şimdi gitmiyoruz
12. Akarca Köyü'ne göç ettiğinizden dolayı pişmanlık duyuyor musunuz ?
- Evet Hayır Bazen
13. Kendinizi Akarca Köyü'nün yerlisi olarak hissediyor musunuz?
- Evet Hayır
14. Her şey bir gün düzelecek olsa doğduğunuz yere (ya da atalarınızın doğduğu yere) geri dönmeyi düşünür müsünüz?
- Düşünürüm Düşünmem Belki düşünürüm
15. Ekonomik yönden kendinizi nasıl değerlendiriyorsunuz ?
- Çok iyi İyi Kötü
16. Oturduğunuz ev size mi ait, yoksa kira mı?
- Bana ait Kira
17. Aile reisinin mesleği nedir ?
- Çiftçi İşçi Memur Esnaf Serbest meslek Emekli Diğer
18. Ailenizin kaç dönüm toprağı var ?
- 100 ve yukarısı 50-100 20-50 20 den az Hiç
19. Traktörünüz var mı ?
- Var Yok
20. Kamu kuruluşları ya da diğer kurum ve kuruluşlar size karşı ayrımcılık yapıyor mu?
- Yapıyor Yapmıyor Bazen yapıyor
21. Kendinizi Akarca Köyü'nde yabancı hissediyor musunuz ?
- Hissediyorum Hissetmiyorum Bazen hissediyorum
22. İslam dinine mi yoksa başka bir dine mi mensupsunuz ?
- İslamiyet'e Başka bir din'e
23. Dini bayramlarda ayırım yapmaksızın bütün komşularınızla bayramlaşır mısınız?
- Bayramlaşırım Bayramlaşmam Kişisel nedenler dışında bayramlaşırım

24. Köyünüzdeki yoksullara her hangi bir ayırım yapmaksızın zekât ve fitre verir misiniz?
 Evet Hayır
25. Köyünüzde yapılan milli bayram kutlamalarına ve anma törenlerine katılıyor musunuz?
 Katılıyorum İmkanım varsa katılıyorum Katılmıyorum
26. Milli bayramlar ve anma törenleri size heyecan veriyor mu?
 Evet Hayır
27. Hidrellez, bahar bayramı, aşure günü gibi geleneksel etkinliklere katılıyor musunuz?
 Evet Hayır
28. Çocuklarınız komşularınızın çocuklarıyla oyun oynarken her hangi bir nedenden dolayı dışlanıyor mu?
 Dışlanıyor Dışlanmıyor Bazen dışlanıyor
29. Köyünüzdeki düğün, sünnet, mevlit vb. cemiyetlere ayırım yapmaksızın katılıyor musunuz?
 Katılıyorum Katılmıyorum Kişisel nedenlerden dolayı katılmadığım oluyor
30. Çocuklarınızı evlendirirken kültürel nedenlerden dolayı ayırım yapıyor musunuz?
 Evet Hayır Gençlerin kararı önemli
31. Ailenizde farklı etnik kökenden gelin var mı?
 Var Yok
32. Sosyal ilişkilerinizde Türkçe'den başka bir dil kullanıyor musunuz?
 Kullanıyorum Kullanmıyorum Bazen kullanıyorum
33. Kökeniniz ne olursa olsun kendinizi Türk-Müslüman olarak kabul ediyor musunuz?
 Evet Hayır
34. Üzerinde yaşadığınız topraklara 'vatan' duygusu ile bağlı mısınız?
 Evet Hayır

ÖZGEÇMİŞ

Muhammet KAYA; 1969'da Sakarya ili Kaynarca ilçesinde doğdu. İlk tahsilini Akarca Köyü İlkokulu'nda yaptıktan sonra orta ve lise tahsilini Adapazarı Ozanlar Lisesi'nde tamamladı.1990 yılında Uludağ Üniversitesi, Fen - Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü'nü kazandı. Buradan 1994 yılında mezun oldu. Aynı yıl Gümüşhane'nin Kelkit ilçesinde öğretmenliğe başladı. Üç yıl Kelkit'in köylerinde öğretmenlik yaptıktan sonra, Yüksek Lisans öğrenimi nedeni ile Sakarya'ya tayin oldu. Halen Sakarya ili Söğütli ilçesi,Söğütli Çok Programlı Lisesi'nde Felsefe Grubu Öğretmenliği yapmaktadır.

